

Naša anketa

V pozornosti diskutujúcich počas výročných schôdzí ZO SZPB bolo poukazované aj na nedostatočnú starostlivosť o priamych účastníkov protifašistického odboja, o absenciu domovov sociálnych služieb... Členovia odporúčajú, aby SZPB naďalej rokovaním so štátnymi orgánmi vyvíjal tlak na zlepšenie sociálnych podmienok priamych účastníkov odboja.

Myslíte si, že bude tento hlas vypočutý?

Mária Maglová, predsedníčka ZO SZPB Poniky: – Myslím si, že nie.

Jozef Pupala, predseda ZO SZPB armádneho generála Ludvíka Svobodu, Čierny Potok: – Osobne som pesimista a neverím, že by tento hlas bol vypočutý. My, mladší členovia SZPB, nie sme schopní patrične si uctiť priamych účastníkov protifašistického odboja (Česť výnimkám!).

Pri rôznych jubileách im nie sme schopní (ochotní) poskytnúť stoličku, vysloviť ich meno, obmedzujeme sa iba na konštatovanie „vítame priamych účastníkov protifašistického odboja“.

Nie sme schopní povedať ani ich počet, ničo ešte kde proti fašistom bojovali. A už vôbec nás nezaujima, ako sa na oslavu takýto bojový veterán dostaví. (Podotýkam, že ide o osoby 90 a viacročné.)

Ak treba, budem aj konkrétny. To, čo som uviedol, sa konkrétne týka aj bývalého červenoarmejca, plk. v.v. Ladislava Sládeka. Na májovú cestu na Slavín sme sa mu poskladali, no ostatné náklady, spojené napr. s besedami v školách, s inými oslavami... si hradí z dôchodku.

Michal Kopko, predseda ObIV SZPB, Poprad: – Je predpoklad, že hlas SZPB bude vypočutý až keď sa pominú priami účastníci. Pretože doteraz im za ostatných 25 rokov v sociálnej oblasti nepomohli, štátne orgány neboli schopné ani rozlíšiť veteránov 1., 2. svetovej vojny a novodobých veteránov z misii OSN a NATO. Asi naozaj čakajú len na to, kedy sa už priami účastníci protifašistického odboja pominú.

Milan Urban, predseda ObIV SZPB, Trebišov: – Nie, nemyslím si. Už na miestnej úrovni, keď som do Dohody o spolupráci medzi mestskou samosprávou a ObIV SZPB zakomponoval bod, aby v prípade potreby boli uprednostňovaní v takýchto a podobných zariadeniach, bol som taktne upozornený, aby som to vynesol, lebo mesto takúto starostlivosť nevie garantovať. Bol by som však veľmi rád, keby o našich žijúcich priamych účastníkov – hrdinov 2. sv. vojny a SNP bolo lepšie postarané po zdravotnej a sociálnej stránke, čo by podľa môjho názoru mala urobiť vláda SR. Zaslúžia si to.

(Pokračovanie na str. 3)

Perlička

Najzbytočnejšie letisko

Na letisku ostrova Svätej Heleny pristálo lietadlo po prvýkrát od jeho vybudovania, uviedli The Times.

Letisko nazvali najzbytočnejším kvôli tomu, že jeho výstavba stála okolo 285 miliónov libier (cca 370 miliónov USD), lenže prvý cestovný spoj (so 60 cestujúcimi z južnej Afriky) tu pristál až teraz, rok po uvedení do prevádzky.

Britský list poznamenal, že letisko sa nachádza na útese a tak na dráhu fúka silný vietor, ktorý komplikuje pristávanie. Lietadlo aj na toto pristátie nalietať trikrát.

A. Mikundová

Z porady predsedov oblastných výborov SZPB

Vo štvrtok 25. 5. 2017 sa konala porada predsedov oblastných organizácií, ktorá avizovala, že bude riešiť dve hlavné témy: prípravu na prvé tohtoročné zasadnutie Ústrednej rady SZPB a prípravu na júnovú konferenciu „Extrémizmus, neofašizmus a neonacizmus na politickej scéne“.

V skutočnosti však mala podstatne bohatší obsah. Oblastní predsedovia dostali základné informácie o ekonomike svojich organizácií, vrátane prerozdelenia príspevku ministerstva vnútra na rok 2017 i praktické poznatky z 10 kontrol, ktoré sa z rôznych dôvodov v SZPB objavili v ostatných štyroch rokoch; po prvýkrát boli oboznámení so spôsobom prechodu zväzu na centrálnu elektronickú evidenciu členskej základne a s organizáciou konferencie „Extrémizmus...“, ktorá sa bude konať 29. 6. 2017 v priestoroch Múzea SNP v B. Bystrici. Hlavné referáty na nej prednesú generálny riaditeľ Múzea SNP Stanislav Mičev a podpredsedníčka vlády a ministerka spravodlivosti Lucia Žitňanská.

Na porade vystúpili všetci hlavní funkcionári. Predseda Pavol Sečkář rozobral stav plnenia programového zamerania od XVI. zjazdu SZPB, podpredseda ústrednej rady Norbert Lacko informoval o úsilí SZPB dosiahnuť vyššiu efektívnosť vo výučbe dejín, osobitne pri rokoch 1938–1945. Poukázal aj na mimoriadne ambiciózný cieľ iniciatívy SZPB, postaviť učiteľov dejepisu na spoločensky i kvalitatívne vyššiu úroveň. No a na to sa musíme venovať aj vysokoškólakom na pedagogických fakultách.

Podpredseda ÚR SZPB Juraj Drotár sa venoval historicko-dokumentačným komisiám, nášmu vlastnému historickému bádaniu a príprave lektorov pre oblastné organizácie. Skonštatoval, že

dnes máme 29 oblastných historicko-dokumentačných komisií, čo znamená, že šesť z 35 oblastných výborov nemá vplyv na ľudí a ani na historické bádanie vo svojom regióne.

K téme prípravy lektorov uviedol, že v ostatných dvoch rokoch ani jedna oblasť nepožiadala ústredie o zorganizovanie obsahovej alebo metodologickej prípravy svojich oblastných lektorov.

V ďalšom bol porade predstavený Ján Rohár, ktorý prevádzkuje zväzový facebook. Vysvetlil im pragmatické otázky vlastnej propagácie prostredníctvom tohto nosiča.

Vedúci mediálneho oddelenia V. Mikunda potom informoval všetkých o súčasnom mediálnom „spore“ s deníkom SME i o krokoch, ktoré boli vykonané na ukončenie tejto kauzy. Jedným z nich bol aj už odoslaný návrh šéfredaktorky SME na osobné stretnutie s predsedom SZPB. –r–

Oslavy s nevšedným obsahom

Konali sa v Revúcej 10. mája. Nevšednosť im zabezpečili prítomní členovia Klubu generálov SR, na čele s podpredsedom genpor. Petrom Vojtekom, ktorí odovzdali primátorke Eve Cireňovej symbolickú urnu v podobe nábojnice s prstou zeme z koncentračného tábora vo Flossenburgu, kde, pravdepodobne v marci 1945, boli zavraždení generáli R. Viest, J. Golian, Š. Jurech a A. Malár.

Súčasťou tohto aktu, pred bustou Rudolfa Viesta bolo aj odovzdanie medailí I. stupňa generála R. Viesta priamym účastníkom protifašistického odboja Pavlovi Hruškovi a Jánovi Bednárovi.

V príhovorochoch E. Cireňová a P. Vojtek zdôraznili rozhodujúci význam na oslobodení Gemera a celej ČSR vojakmi Červenej armády, rumunskej armády a 1. čs. armádneho zboru v ZSSR.

Okrem odovzdanej symbolologickej urny s prstou zeme bol v Revúcej odhalený aj symbolický hrob generála Rudolfa Viesta na tamjšom cintoríne.

Jozef Pupala

Rozvedka USA: Rusko môže mať vo vojnách minimálne straty

Rusko je schopné viesť vojnu s minimálnymi stratami a ekonomickými nákladmi, hovorí sa v správe riaditeľa národnej rozvedky USA z 11. mája, ktorá je uverejnená na oficiálnej stránke úradu.

„Moskva predviedla, že vie podporiť nepatrné expedičné sily pri vysokých tempách operácií, minimalizujúc svoje straty a ekonomické náklady. Moskva zrejme využije zásah v Sýrii... na upevnenie svojho postavenia na Blízkom východe,“ hovorí sa v správe.

Rozvedka USA sa tiež nazdáva, že Moskva bude naďalej za svoju prioritu považovať modernizá-

ciu obranného komplexu štátu.

„Kremeľ bude pravdepodobne pokračovať v presadzovaní zásady, že modernizácia jeho obrannej sféry je hlavnou národnou prioritou, dokonca bez ohľadu na nízku cenu ropy, na sankcie a systémové problémy v hospodárstve. Moskva sleduje široké spektrum atómových a asymetrických potenciálnych možností

na dosiahnutie kvalitatívnej parity s USA. Toto jej poskytuje viac variantov na vzdorovanie ozbrojeným silám USA,“ taktiež sa hovorí v správe.

Predmetná každoročná správa pod názvom „Hodnotenie globálnych hrozieb“ bola uverejnená 11. mája a prečítaná Kongresu.

-r-

Bývalý šéf kontrarozvedky Francúzska: Mýtom o „ruskej hrozbe“ si NATO predlžuje vlastný život

NATO cielene živí vnímanie Ruska ako hrozbu, aby si predĺžilo vlastnú existenciu, vyhlásil bývalý šéf francúzskej kontrarozvedky a zakladateľ medzinárodného centra na štúdium terorizmu o pomoci jeho obetiam Yves Bonnet.

„Ako ktorákoľvek organizácia, aj Severoatlantická aliancia si chce predĺžiť život a jediná príčina na to ste vy (Rusko)“, povedal pre Russia Today.

Ďalej vyjadril smútok nad tým, že Francúzsko, ktoré opustilo vojenskú súčasť NATO v roku 1966, sa opäť stalo jeho členom v roku 2009. Bonnet to považuje za obrovskú chybu

a vyhlásil, že Severoatlantickú alianciu treba rozpustiť. Dôvodom je vraj to, že NATO dnes prináša viac škody ako úžitku.

„Je zbytočné znepokojovať Rusov, absolútne nezmyselné je nútiť vás, aby ste sa znervožňovali, netreba dráždiť ruského medveďa“, dodal.

Podľa vz.ru, 15. 5. 2017

Poľský profesor: Zahraničná politika Poľska je závislá od USA

Varšava sa vo svojich zahraničnopolitických rozhodnutiach už desaťročia spolieha na Washington, v čom však Poľsko musí „drasticky prehodnotiť“ svoje správanie, vraví profesor Włodzimierz Osadczyc z Katolíckej univerzity v Lubline.

„Zmeny, ku ktorým došlo v roku 1989, boli zamerané na dosiahnutie suverenity. Členstvo Poľska v NATO a v Európskej únii sa stalo receptom na dosiahnutie nezávislosti, čo sa potom podobalo na kyvadlo. Poľsko do istej miery presunulo svoju zvrchovanosť západným organizáciám, ktorých politika sa stala závislou od Spojených štátov,“ pokračuje profesor.

Spomenul tiež búrku v médiách, vyvolanú „mimoriadne úzkymi vzťahmi“ medzi poľským ministrom obrany Antoniomi Macierewiczom a Pentagonom a dodal, že je to posledná inštanca, ktorá dokazu-

je „príliš jasnú“ závislosť Varšavy od Washingtonu.

„Pamätáme si, aké veci sa riešili v súvislosti s protiraketovým štítom počas Bushovej éry a preto Obama administratíva prinajmenšom spočiatku prijala inú politiku voči Rusku. To, čo sa stane okolo prítomnosti amerických vojakov v tejto časti sveta teraz nezávisí od rozhodnutí prijatých na národnej úrovni, ale od politiky Washingtonu. Tá zase zohľadňuje vývoj v Rusku,“ poznamenal.

Administratívy Bieleho domu a Kremľa vedú podľa Osadczycu úzky dialóg. Poľský postoj k Rusku sa zmení, ak sa zlepšia vzťahy medzi Washingtonom a Moskvou.

Nakoniec dodal, že „Poľsko je veľká krajina v regióne, ktorá si zaslúži konať nezávisle, berúc do úvahy svoje národné záujmy, ale prítomnosť (alebo nedostatok) zložiek globálneho systému protiraketovej obrany a zahraničné vojenské misie sú dôkazom, že Poľsko v týchto otázkach nezohráva vedúcu úlohu“.

Podľa hlavnespravysk, 18. 5. 2017

The Nation pripomenul Američanom, kto zničil Tretiu ríšu

Bolo by dobré keby lídri Demokratickej strany USA pricestovali do Ruska na Deň víťazstva a uctili si pamiatku padlých v boji s nacistickým Nemeckom. Lenže oni namiesto toho rozpútávajú novú studenú vojnu a snažia sa už navždy rozhnevať Biely dom s Kremľom, nazdáva sa komentátor časopisu The Nation, historik Steven Cohen.

Autor sa nazdáva, že americký národ stratil povedomie toho, kto naozaj porazil Tretiu ríšu, pretože mu hollywoodský filmový priemysel naočkoval vieru, že nacistov porazili USA. Cohen pripomenul, že kým ZSSR „ničil a rozbiť hitlerovskú vojenskú mašinu na východnom fronte“, USA sa neodvážili vyjsť za hranice tichoceánskeho bojiska (z celkových strát im tam padla štvrtina vojakov. Zvyšok im zlikvidovali Nemci na západnom fronte – pozn. Bojovník). A na číslach dokazuje, že Wehrmacht

utrpel v bojoch s Červenou armádou 80 % bojových strát.

„Kým 9. mája sa národ Ruska venoval prejavom cti 27 miliónom padlých v boji s fašizmom, americký establišment sa venoval vyhľadávaním „bábok Kremľa“ a pokračoval v kritike ruského vedenia“, píše. Cohen je presvedčený, že takýto postoj Washingtonu je kontraproduktívny. Rusko a Amerika majú vraj zabudnúť na nezhody a spojiť sa v boji s medzinárodným terorizmom. „Ten sa, podobne ako fašizmus v 30-tych rokoch, stal pre mnohých Rusov hlavnou hrozbou“, tvrdí. Lenže pokusy o nové „uvoľnenie“ narážajú na odpor americkej politickej elity.

„Agenti studenej vojny“ vo Washingtone nechápu, že snaha zablokovať zblíženie Ruska a USA sa môže zmeniť na plnohodnotnú konfrontáciu“, nazdáva sa komentátor. „Lepšie by bolo, ak by sa vydali do Moskvy a oslávili tam Deň víťazstva nad nacistickým Nemeckom“, dodáva S. Cohen.

-r-

Čo píšú iní

České knieža Schwarzenberg: Východná Európa potrebuje Sorosa

Východná Európa ešte potrebuje ľudí, ako je George Soros, aby zabránila návratu k autoritárskej minulosti, povedal Karel Schwarzenberg, ktorý pozná finančníka Sorosa už takmer 30 rokov.

Schwarzenberg... priateli sa so Sorosom, ktorý prežil nacistami okupované Maďarsko aj vďaka tomu, že hoci je pôvodom Žid, sám udával iných Židov počas 2. svetovej vojny, aby zniesol zo svojej osoby podozrenie o svojom pôvode, ako sám priznal v jednom z videorozhovorov. Schwarzenberg však optimisticky dodáva, že ľudia ako Orbán nezastrašia ani jeho ani Sorosa: „Viete, ľudia, ktorí prežili Hitlera a Stalina, sa predsa nebudú báť nejakého Orbána alebo jemu podobných. Prežili sme omnoho väčšiu záťaž.“ A čo sa týka Sorosa, ten podľa neho „dokázal zmeniť nenávisť na otvorenú spoločnosť“.

Hlavnespravysk, 20. 5. 2017 (výňatok)

Oliver Andrásy: Trestne stíhať ľudí za názor je choré. Dostávame sa do extrémistického režimu. Aj komunisti a fašisti zatvárali za názory

Bývalý moderátor, scenárista a režisér Oliver Andrásy sa zastal demokracie. Tvrdí, že trestne stíhať ľudí za názor, je choré. Pripomenul, že aj komunisti a fašisti zatvárali ľudí za názory a súčasný režim sa k tomu približuje.

„Myslím si, že postihovať ľudí za NÁZOR je choré. Nech by ten názor bol akýkoľvek. Aj extrémny. S názorom treba polemizovať, ale nie jeho nositeľa policajne stíhať,“ napísal Andrásy na sociálnej sieti. „Lebo práve vtedy sa dostávame do polohy režimu, ktorý zvykneme nazývať extrémistický. Za názory zatvárali komunisti a fašisti. Mój názor je ten, že trestným činom môže byť len ČIN, nie NÁZOR. Preto je to trestný ČIN a nie trestný NÁZOR.“

Hlavnespravysk, 1. 5. 2017 (výňatok)

Na Ukrajine odmietli zaradiť symbol SS divízie Galizien medzi zakázané

Riaditeľ ukrajinského ústavu národnej pamäte Vladimír Vjatrovič vyhlásil, že symbolika SS divízie Galizien, ktorá bojovala v zostave vojsk nacistického Nemecka, nespadá pod zákon odsudzujúci totalitné režimy komunizmu a nacizmu.

„Symbolika 14. granátickej divízie vojsk SS Galizien (1. ukrajinská divízia UPA) nie je podľa existujúcich ukrajinských zákonov symbolom národno-socialistického (nacistického) totalitného režimu, rozširovanie alebo verejná prezentácia ktorých je na Ukrajine zakázaná“, vyhlásil Vjatrovič pre ukrajinské vydanie „strana.ua“.

Podľa vz.ru, 18. 5. 2017

Bystričania nemajú len Kotlebu, majú aj Klusa

Tretosektorový vlk v parlamente: Martin Klus

„Sloboda, demokracia a prosperita prichádzali do nášho priestoru takmer výhradne s angažovanosťou USA, zatiaľ čo totalita, invázia a nesloboda spoločne s čizmami vojakov Červenej armády a ich nasledovníkov. Ak dnes máme k dispozícii luxus, ktorý generácie pred nami nemali, a môžeme si vyberať, či chceme patriť na východ alebo západ, tak ja osobne si celkom jednoznačne vyberám západ.“ (poslanec NR SR Martin Klus)

Podľa zemavek.sk, 10. 5. 2017 (výňatok)

Zrušme členské krajiny EÚ a vytvoríme európsku ríšu – hlása pražský Goetheho inštitút...

To, o čom snívajú nemeckí nacionalisti v 19. storočí, Hitler o tom snívajú v 20. storočí, tak dnes o tom snívajú nemeckí multikultúrne aktivisti z 21. storočia – potrebné je zničiť európske národy a vytvoriť jednotnú európsku ríšu.

Pražský Goetheho inštitút uverejnil na svojom webe článok „Europa ohne die EÚ“ od Ulriky Guérot, v ktorom táto autorka volá po zničení národných štátov a teda aj európskych národov, a po vytvorení jednej európskej ríše (samozrejme, že pod vedením Nemecka). Hitler by mal z dnešných multikulturalistov radosť.

Všimnime si, ako sa nacistické heslo ein Volk, ein Reich, ein Führer (jeden národ, jedna ríša, jeden vodca) čoraz viac stáva zosobnením myšlienok stúpenčov EÚ a multikulturalizmu. Tí taktiež volajú po jednej ríši, po jednom národe (ktorý má vzniknúť zo zničených európskych národov a má byť zmiešaný s mohamedánmi a Afričanmi) a máme mať jedného vodcu – i keď je už niekoľko storočí po smrti. Tým vodcom má byť Mohamed, pretože každá ríša potrebuje smelujúcu ideológiu a v EÚ sa tou ideológiou čoraz viac stáva islam...

Podľa eurabia.parlamentnillisty.cz, 27. 4. 2017

Revúcki protifašisti sa majú čím pochváliť

Pred 72 rokmi vojaci rumunskej a Červenej armády v ranných hodinách 25. januára 1945 vstúpili do mesta Revúca a oslobodili ho od fašistických okupantov.

Pri tejto príležitosti sa asi 150 členov SZPB ZO gen. Viesta, občanov mesta a mládeže, zhromaždilo pri pamätníku osloboditeľov, aby vzdali úctu im a všetkým účastníkom protifašistického odboja.

Po hymne a básni sa k prítomným prihovarila primátorka Eva Čireňová. Pripomenula historický príchod slobody, zdôraznila potrebu nikdy na to nezabudnúť a aj takto zachovávať odkaz padlých

osloboditeľov pre nastupujúce generácie.

Po slávnostnom akte sa členovia ZO SZPB a hostia odobrali na rokovanie členskej schôdzy ZO SZPB, ktoré spestrilo vystúpenie detského folklórneho súboru Lykovček z Revúcej. V správe o činnosti predseda Ján Kochan osobitne vyzdvihol prácu s členskou základňou, pretože v roku 2016 sa rozšírila o 27 členov. Priamo na schôdzi boli odovzdané členské preukazy

11-tim novým členom a výbor prijal ďalšie štyri prihlášky.

Slávnostnú atmosféru doplni-

lo aj odovzdanie Medaile M. R. Štefánika tajomníkovi základnej organizácie Igorovi Hockovi

a členovi výboru a dopisovateľovi Bojovníka Štefanovi Haviarovi.

– JK –, snímka Š. Haviar

Z májového predsedníctva ÚR SZPB

Druhé predsedníctvo v máji sa zaoberalo hodnotením uznesení XVI. zjazdu SZPB, Ústredných rád SZPB a Predsedníctiev ÚR SZPB. Zároveň zhodnotilo činnosť oblastných výborov a plnenie rozpočtu 2016 a jeho návrhom na rok 2017. Dôležitou témou bola príprava spomienkových zhromaždení k 73. výročiam SNP a Karpatsko-duklianskej operácie.

Výrazne obšírnejšia diskusia sa rozvinula okolo stále nedoriešených príplatkov k dôchodkom protifašistickým vojnovým veteránom. Predseda HOSK partizánov v SNP a v zahraničí Karol Kuna povedal, že má pocit, že riešenie sa stále odkladá a že teraz to vyzerá, že sa to posúva k Výročiu SNP. K dátumu tohto rokovania sa zvýšenie príplatku týkalo 1 078 veteránov a 4 925 vdov po vojnových veteránoch.

K. Kuna konštatoval, že za ostatné dva roky zomrelo takmer tisíc veteránov a že priemer úmrtnosti je 42 protifašistických bojovníkov mesačne (vdov 95). Čiže za ďalšie dva roky tu už nemusí byť nikto.

Náš návrh zvýšenia je 60 eur pre veteránov a 30 eur pre vdovy. No K. Kuna sa k tomu logicky opýtal, „aký napr. je rozdiel medzi slovenským a českým vojakom I. čs. armádného

zboru v ZSSR, keď Slováci majú dnes príplatok k dôchodku 20 eur a Česi 150 a viac eur už od roku 2005?“

K téme pripomenul svoje slová z L. Mikuláša počas 65. výročia Dňa víťazstva nad fašizmom aj predseda SZPB Pavol Sečkář, že vláda by si mala plniť svoj dlh. A pridal aj otázku: „kto je taký silný, že to nechce?“

(Zvýšenie o 60 eur predstavuje mesačný výdavok štátu na tých, ktorí priniesli slobodu 6 000 eur.)

Predsedníctvo informovalo aj o riešení neuspokojených žiadostí o odškodnenie vojnových sirôt, k čomu sa vrátíme v budúcom čísle. – vmi –

Bojovník odpovedal denníku SME

Naši čitatelia nepochybne zaregistrovali útok denníku SME proti dvojtýždenníku Bojovník, ktorý si však orgány zväzu vyhodnotili ako útok proti protifašistickej podstate a existencii SZPB.

Na obvinenia denníka SME bolo pripravené naše stanovisko a v duchu článku § 8 tlačového zákona č. 167/2008 Z. z. sme si u denníka SME uplatnili zákonný nárok na jeho uverejnenie. Zároveň sme toto stanovisko rozšírili aj cestou iných médií a pochopiteľne aj cestou zväzovej webovej stránky (www.szpb.sk, rubrika Blesky z domova) a zväzového facebooku.

Redaktor denníka SME Roman Cuprik však nehodil flintu do žita a svoj ideový spor so SZPB presunul do snahy o pod-

kopanie jeho personálno-organizačných štruktúr, pretože v elektronickej pošte zo 14. mája 2017 žiadal: „...Slovenský zväz protifašistických bojovníkov o sprístupnenie jednotlivých výšok odmien, ktoré mesačne v roku 2016 dostávali predseda zväzu, tajomník, šéfredaktor Bojovníka a Ročenky odbojárov a predsedovia oblastných výborov zväzu. Zároveň žiadam o sprístupnenie sumy, ktorá bola v minulom roku poskytnutá na sociálne zabezpečenie, sociálne poistenie a zdravotnú

starostlivosť účastníkov národného boja za oslobodenie a vdovám a vdovcom po týchto osobách a sprístupnenie počtu účastníkov národného boja za oslobodenie, vdov a vdovcov po týchto osobách, ktorí sú vo zväze registrovaní“.

Predseda SZPB na túto požiadavku žiadateľa odpovedal stručne: „SZPB nie je podľa zákona č. 211/2000 Z. z. článku 1, § 2 povinnou osobou“.

V ďalšej korešpondencii, v snahe normalizovať vzťahy, predseda SZPB P. Sečkář oslovil šéfredaktorku denníka SME Beatu Balogovú a navrhol jej osobné stretnutie. – vmi –

Zo života

Včera (9. 5.) na Slavíne ma oslovila veľmi milá staršia pani, ktorá ešte patrí ku generácii protifašistických bojovníkov zo SNP. Presvedčená ľavičiarka, ktorá s radosťou spomína aj na môjho nebohého starého otca, ktorý bol takisto celý život presvedčený ľavičiar a antifašista.

Pani mi znepokojene vravela, vraj v SME útočia na časopis Bojovník, ktorý vydáva Zväz protifašistických bojovníkov. Vraj šíri ruskú propagandu. Odpovedal som jej s úsmevom, že sa nemusí strachovať. Niet väčšieho uznania, ako keď vás kritizuje SME. Časopis Bojovník

vdaka tejto kritike Penty získal u múdrych ľudí garanciu najvyššej kvality – neviem sa dočkať najbližšieho čísla!

A idiotom, čo sa odbavujú na protifašistických bojovníkoch, by som rád odkázal, že keby nebolo antifašistov, vrátane komunistov, čo bojovali proti náckom v druhej svetovej vojne, tak by dnes tieto karikatúry novinárstva jednoducho nežili, pretože ich predkovia by skončili v koncentračných táboroch... Svojím antikomunizmom pentľacki pravičiarci nahrávajú tak akurát neonacistom...

Mimochodom, kritizovať propagandu môžu až po tom, čo prestanú propagandu šíriť. Tú americkú... Zväz protifašistických bojovníkov má svoju úctu. Pekný deň, priatelia!

Poslanec NR SR Ľuboš Blaha

Výsledky tankového biatlonu NATO

V tankovom biatlone NATO o víťazstvo bojovali posádky Francúzska, Nemecka, Poľska, Rakúska, USA a po prvýkrát aj Ukrajiny.

Prvenstvo na Strong Europe Tank Challenge 2017 si vybojovala rakúska tanková čata na tankoch Leopard 2A4. Druhí boli Nemci na tankoch Leopard 2A6, tretí Američania na tankoch Abrams M1A2 SEP. Nováčikovia z ukra-

jinskej 14. samostatnej mechanizovanej brigády na tankoch T-64BM síce obsadili piate miesto, no v streľbe štandardnou muníciou boli medzi prvými tromi.

Program súťaže sa skladal z bojových streľieb v útoku i obrane a plnenia

rôznych úloh, vrátane streľieb posádky z tankových zbraní, výzvy palebnej podpory, jász bojových vozidiel, rozpoznavania cieľov, činnosti ak protivník použije ZHN a taktiež z evakuácie poškodeného tanku.

Súťaž tiež obsahovala previerku fyzickej pripravenosti, vrátane prekonávania špeciálnej prekážkovej dráhy a športovej štafety. – r –

Naša anketa

(Dokončenie zo str. 1)

Gabriela Rosičová, tajomníčka ObIV SZPB, Humenné:

– Priamych účastníkov protifašistického odboja žije na Slovensku už len hŕstka. A väčšina z nich s ťažkými zdravotnými problémami a v mimoriadne biednych sociálnych podmienkach (ako tzv. starodôchodcovia). Dlhé roky sa poukazyvalo na dlh súčasnej spoločnosti voči nim, no boli to len hlasy volajúce na púšti. Veľa času už neostáva na napravenie krívd aspoň voči ešte žijúcim veteránom.

Či sa pohne svedomie súčasných kompetentných a zákonotvorných „otcov vlasti“ ťažko predpovedať, no veľké nádeje si nerobím. Ako vraví príslovie: „Sýty hladnému neverí, resp. psi hlas do neba nejde...“ Avšak vzdávať sa neslobodno – iné príslovie totiž poukazuje, že „kvapka nevyhlbi kameň svojou silou, ale častým padaním...“

Čiže vytrvalým apelovaním sa možno podarí dosiahnuť, že dosiaľ žijúci účastníci protifašistického odboja prežijú neskorú jeseň svojho života v dôstojných podmienkach, že príslušné kompetentné orgány si konečne uvedomia túto svoju morálnu povinnosť voči nim a zakotvia ju v príslušných zákonoch.

Zuzana Gergelyová, HDK pri ObIV SZPB, Trnava:

– Aj zvýšenou ústretovosťou v sociálnej a zdravotníckej oblasti voči priamym účastníkom protihitlerovského odboja v 2. sv. vojne majú štátne orgány možnosť ukázať, ako to s ich protinacistickým zameraním funguje v praxi.

Vytváranie útvarov na potieranie dnešných prejavov neonacizmu predstavuje len súčasť tohto zamerania.

Štefan Tichý, tajomník ObIV SZPB, Martin: – Politici nás odbojárov poznajú iba vtedy, keď sa blížia voľby. Jednotlivo SZPB nebude vypočutý.

Skúsme sa vrátiť do histórie a návod nám dávajú tri prúty Svätopluka. V jednote je sila, treba sa nám spojiť so Zväzom vojakov SR a s Jednotou dôchodcov Slovenska. Všade sú tie isté problémy!

Jozef Petráš, predseda ObIV SZPB, Trnava: – Sľuby, sľuby, sľuby, prázdne huby.

Nerobím si žiadne nádeje. Oni – politici sa o seba perfektne postarali a aj sa starajú a na tých, čo vybojovali slobodu kašľú. Najradšej by boli, keby ich už nebolo a nenarúšali ich pokoj. Zvlášť keď máme takú rôznorodú vládu.

Michal Kuchár, tajomník ObIV SZPB, Spišská Nová Ves:

– Je najvyšší čas aby sa zvýšila starostlivosť o tých pár priamych účastníkov, ktorí sú ešte medzi nami, nakoľko drvivá väčšina a medzi nimi aj moji drahí rodičia, už medzi nami nie sú.

Ondrej Kuňak, člen výboru ZO SZPB, Pezinok:

– Priamych účastníkov odboja je už veľmi málo a mali by sme si ich chrániť, pestovať, v prvom rade im poskytnúť špičkovú zdravotnú starostlivosť a operáciu nielen v ústavoch, ale aj doma. Neponechať to len na ich potomkoch, ktorí majú svoje starosti a povinnosti voči svojej rodine v tretej či už štvrtej generácii. Poznám aj konkrétny prípad a problémy priamej účastníčky SNP, ktorá býva v Pezinku. Treba rokovať, nádej je tu vždy.

Pod Tatrami sa súťažilo

Oblasťný výbor SZPB Poprad v spolupráci s mestskými úradmi v Poprade a Kežmarku zorganizovali pre svoje okresy finále už 10. ročníka súťaže Medzníky 2. svetovej vojny.

Súťaž otvoril tajomník oblasťného výboru SZPB Ján Pavlovčin vyhodnotením školského kola, do ktorého sa zapojilo 23 ZŠ a Gymnazií s počtom žiakov 348. Najviac ich bolo na ZŠ s MŠ Komenského Poprad 39.

Samotného finále sa zúčastnilo 20 škôl. Na prvom mieste sa umiestnila ZŠ Komen-

skeho Svit, ako druhí skončili žiaci zo ZŠ s MŠ Veľká Lomnica a na treťom mieste sa umiestnila ZŠ s MŠ A. V. Scherfela Poprad – Veľká.

Všetky školy boli odmenené diplomom a vecnými cenami. Desiat najúspešnejších škôl sa 6. júna zúčastní zájazdu po stopách SNP. Navštívia Nemeckú, Kalište a Múzeum SNP v B. Bystrici.

Na záver bola pedagogickým vedúcim venovaná nová publikácia Marcela Maniaka „Nezabúdame“

Michal Kopko

Medzníky v Sobranciach a Michalovciach

Po školských kolách súťaže „Medzníky 2. svetovej vojny“, kde bolo oslovených v michalovskom okrese 38 ZŠ a jedno 8-ročné gymnázium, v sobranskom okrese 12 ZŠ a osemročné gymnázium, do okresného kola sa prihlásilo 14 družstiev z oboch okresov.

V okrese Sobrance medzi piatimi družstvami zvíťazilo 8-ročné gymnázium Sobrance, 2. miesto obsadila ZŠsMŠ Krčava a 3. miesto ZŠ Komenského 12 Sobrance.

Michalovského okresného kola sa zúčastnilo 9 družstiev a víťazom sa stala ZŠ

Krymská 5, Michalovce. 2. miesto si vybojovala ZŠ Okružná 17, Michalovce a 3. miesto ZŠ Švermova 7, Michalovce.

Vítazi boli odmenení diplomami a vecnými cenami z rozpočtu Občianskeho výboru SZPB Michalovce. Veľkú pomoc poskytli pri okresných kolách vedúca školského úradu Sobrance G. Kozmová a CVČ Sobrance s kolektívom učiteliek ZŠ Krymská 5, Michalovce.

Marián Lukáč

V Martine súťažili jednotlivci

V Martine sme si zasúťažili v „Medzníky...“ v polovici mája. Vedomostného zápolenia žiakov sa zúčastnil aj viceprimátor Imrich Žigo, predseda Občianskeho výboru SZPB Radomír Žingor, predseda oblasťnej HDK Ivan Gosiorovský a predsedníčka oblasťnej Komisie pre učiteľov, ženy a mládež Božena Repková.

O prvenstvo sa uchádzali štyri základné školy, ktoré vyslali do súťaže 12 žiakov.

Žiaľ, jeden z nich ochorel. Najlepšie výsledky z nich preukázala Karolína Prchlíková, druhý bol Marek Mojík a tretia Katarína Králiková. Všetci súťažiaci získali pochvalné listy, víťazi diplomy, medaile a vecné dary, na ktoré prispelo aj mesto Martin.

Zaujímavosťou je, že súťaž si nakrútila regionálna TV Turiec, ktorá už svoju reportáž aj odvysielala. Azda to na budúci rok pritiahne viac škôl.

- BR -

„Medzníky...“ v Prievidzi

Komisia mládeže pri Občianskom výbore SZPB v Prievidzi pripravila aj v tomto roku vedomostnú súťaž „Medzníky 2. svetovej vojny“.

Školské kolá prebiehali od 8. marca do 18. apríla a zúčastnilo sa na nich 12 ZŠ. Okresné kolo sa uskutočnilo 15. mája 2017 v ZŠ ul. Rastislavova, Prievidza. Zúčastnilo sa ho 11 ZŠ s 15 družstvami.

Potešiteľné je, že oproti minulému roku sa zvýšil počet družstiev o 8, čo dokazuje, že súťaž na ZŠ sa vďaka riaditeľom škôl a učiteľom dejepisu ujala.

Po rozbroji 1. miesto získala ZŠ Chrenovec Brusno (Ján Mikuško, Adam Schlenger a Matej Hromádik). Na 2. mieste sa umiestnila ZŠ Šafárika Prievidza (Ivana Hrdá, Paulína Orlová a Paulína Šimková) a 3. miesto obsadila ZŠ Školská Handlová (Tamara Kaplánová, Lenka Bauková a Tamara Pazderová).

Ceny do súťaže poskytlo mesto Prievidza, ako aj upomienkové darčeky žiakom za účasť.

Soňa Pinková (Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Oslavy víťazstva nad fašizmom v Cinobani

ZO SZPB v Cinobani spolu s obcou pripravila 4. mája 2017 pre vyše 50 prítomných oslavy Dňa víťazstva nad fašizmom pri Pamätníku padlých hrdinov v SNP a všetkých, ktorí bojovali za našu lepšiu budúcnosť.

Na úvod zaznelo privítanie, vrátane predsedom Občianskeho výboru SZPB z Lučenca Jozefom Cerovským. Program spestrili básne dvoch žiakov zo ZŠsMŠ v Cinobani a Strednej pedagogickej školy z Lučenca. Starosta obce Jozef Melicher v slávnostnom príhovore zhodnotil mierový život a upozornil na nebezpečenstvo vojny a jej následkov.

Vence a kytice položili k pamätníku zástupcovia obce, ZO SZPB, ZO SZPP, ZO KSS a MS SČK. Predsedníčka ZO SZPB Mária Švikruhá na číslach preukázala, že najväčší podiel na víťazstve nad fašizmom mali vojaci Červenej armády. Zdôraznila aj význam SZPB, jeho postoje a kriticky sa vyjadřila na margo niektorých politikov, ktorí voči fašizmu nevedia povedať rozhodné – Nie!

Silným vyznaním sa poďakovala všetkým povojnovým učiteľom až do roku 1989 za

výchovu a učenie. Bude im to patriť navždy, lebo práve oni vychovali generáciu, ktorá má ešte stále v srdci pocit vlastenectva, lásky k domovine a vďaka, pretože vie, ako draho bola vykúpená naša sloboda.

Po ukončení starosta zabezpečil malé posedenie a niektorí členovia ZO SZPB išli položiť kytice na ďalšie pamätne miesta (areál ZŠsMŠ v Cinobani, pred závod sklárni v Katarínskej Hute a na nový Pamätník na Hrnčiarkach).

Potom v kultúrnom dome pokračovala členská schôdza ZO SZPB, ktorá informovala o členskej základni, o našich jubilejoch, o podujatiach usporiadaných SZPB a aj o návrhu na vyznamenania členov ZO SZPB v Cinobani.

Výbor ZO SZPB Cinobaňa, snímka Jana Švikruhá

Najväčšiu skupinu prítomných tvorili členovia ZO SZPB.

Pietne akty na Šariši

72. výročie ukončenia 2. svetovej vojny v Európe a porážky fašizmu v šarišských mestách Prešov, Sabinov, Lipany a Veľký Šariš si členovia SZPB, medzi nimi i priami účastníci národno-osloboditeľského boja, predstavitelia štátnej správy a samosprávy, politických strán a hnutí, občania a školská mládež, pripomenuli v dňoch 4. až 9. mája 2017 kladením vencov k pamätníkom našich osloboditeľov.

V Prešove vence položili i zástupcovia veľvyslanectiev RF, Ukrajiny a Maďarska. V Sabinove pred pietnym aktom kladenia vencov bola mestom a ZO SZPB zorganizovaná slávnostná akadémia pre školskú mládež a členov SZPB, na ktorej vojenský historik Jozef Bystrický z VHÚ Bratislava

priblížil priebeh oslobodzovacích bojov na Slovensku.

Pietne akty mali dôstojný priebeh, uskutočnili sa so všetkými ceremóniami a vojenskými poctami, ktoré k tomu patria, v Prešove i preletom vojenského vrtníka počas hrania hymny SR.

Vyzdvihnúť možno dobrú organizáciu pietnych aktov vo všetkých mestách, vecnosť a aktuálnosť príhovorov, stále vyššiu účasť školskej mládeže na nich a úprimný obdiv k ešte žijúcim priamym účastníkom protifašistického odboja.

Môžeme konštatovať, že na Šariši sme si dôstojným spôsobom uctili pamiatku hrdinov 2. svetovej vojny a vzdali hold a úctu našim osloboditeľom. V tomto trende chceme pokračovať i naďalej.

Ján Krajčovič

Snímka Vlastimil Matouš

V Trebišove opäť so študentským špalierom

V piatok 5. mája sa na Mestskom cintoríne v Trebišove zišli naši odbojáři spolu s priateľmi z užhorodskej Medzinárodnej organizácie veteránov vojny, ktorých viedol jej predseda genpor. Igor Ivanovič Zinčuk, s poslancom NR SR Róbertom Pucim, s pracovníkmi štátnej správy a samosprávy, vojakmi a príslušníkmi OR PZ SR, s členmi okresného výboru KSS v Trebišove, mládežou a občanmi mesta.

Po zaznení smútočného pochodu sa z nástupišťa pred Domom smútku pohol sprievod, aby cez špalier študentov položil vence k Pamätníku osloboditeľov a vzdal hlbokú úctu 267 padlým červenoarmejcom, ktorí položili svoje životy pri oslobodzovaní Trebišova.

Nedá mi nespomenúť z nich aspoň Hrdinu ZSSR pplk. Ivana Andrejeviča Ankudinova, ktorý u nás zahynul rukou nemeckého snajpera na brehu rieky Ondavy. Jeho telesné pozostatky sú uložené na Vojenskom cintoríne v Užhorode.

Po štátnych hymnách SR a RF sa k prítomným prihovoril prednosta OU v Trebišove Rastislav Petrovič, ktorý poukázal na nezmyselnosť druhej svetovej vojny aj s jej neblahými dôsledkami pre ľudstvo.

Milan Urban, predseda Občianskeho výboru SZPB v Trebišove

Banskoštiavničania si uctili 72. výročie ukončenia 2. sv. vojny v Európe

Dňa 9. mája 2017 pri Pomníku padlých hrdinov sovietskej a rumunskej armády moderátor Peter Danáš privítal priamych účastníkov 2. sv. vojny, zahraničného vojaka Jozefa Kopčana a za domáci odboj v neprítomnosti pozdravil Filipa Daningera.

Privítal tiež členov ZO SZPB, primátorku Nadeždu Babiakovú, riaditeľa OÚ Štefana Filipa, predsedu miestnej SNS Jozefa Karabelyho a za oblasťný výbor SZPB v Žiari nad Hronom jeho tajomníka Ľubomíra Janču a ďalších.

Po básni Renáty Horváthovej, položení kytíc vďaka a s príhovorom sa obrátili na zhromaždenie N. Babiaková, Ľ. Jančo a predseda miestnej ZO SZPB Vladimír Poprac. Ten pripomenul, že za oslobodenie okresu Banská Štiavnica padlo 455 vojakov, z toho 360 červenoarme-

cov, 70 Rumunov, 13 príslušníkov 2. čs. paradesantnej brigády a 12 partizánov. Zároveň sa poďakoval vedeniu B. Štiavnice, že vyčlenili 10-tisíc eur na generálnu opravu Pomníka padlých hrdinov, čím urobili bodku aj za sporným zámerom, keď na tomto mieste chceli niektorí podnikatelia vybudovať podzemné garáže.

Predseda ZO SZPB Poprac túto slávnostnú chvíľu umocnil odovzdaním členských preukazov novým členom: Jozefovi Karabelymu, starostke obce Kozelník Eve Petákovovej, starostke

obce Svätý Anton Simone Gulakovej a starostke obce Baďan Ľubici Kukovej.

Potom si všetci spoločne pripí-

li na pamiatku vojaka SNP a zakladateľa SVOJPOV-u (Sväz vojakov Slovenského národného povstania) v B. Štiavnici Jána

Popraca, ktorý sa z nemeckého zajateckého tábora vrátil ako 40 kg „chlap“.

– VP –

(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Slobodný máj z roku 1945 si na Gemeri...

...vedomostnou súťažou škôl o protifašistickom odboji pripomína oblasťný výbor SZPB v Rimavskej Sobote v spolupráci z Centrom voľného času. Vždy to bola súťaž škôl z okresov R. Sobota a Revúca, no tento rok sa z okresu Revúca nezúčastnilo žiadne družstvo.

Tradične súťaž prebieha za účasti ešte žijúcich priamych účastníkov protifašistického odboja. Tento rok bol prítomný bývalý bojovník SNP Július Molitoris a bývalý červenoarmejec plk. v.v. Ladislav Sládek.

Po súťaži sa konalo kladenie vencov k pamätníku oslobodite-

ľov v R. Sobote, za účasti predstaviteľov tunajšieho OblV SZPB, MÚ R. Sobota a OÚ v R. Sobote. Unikátom tohto roka bolo, že ako prví kladli vence k pamätníku členovia víťazného družstva vedomostnej súťaže zo ZŠ na ul. Hostínskeho v R. Sobote.

Po básni v tradičnom podaní

Eriky Juhászovej, privítal prítomných podpredseda OblV SZPB Štefan Baláž, ktorý v príhovore zdôraznil nebezpečenstvo reštaurácie fašizmu a vyzval všetkých ľudí dobrej vôle na zachovanie mieru, ľudskosti a zomknutia sa do spoločného čelenia vzťahujúceho sa fašizmu.

Záver patril speváckemu zboru z R. Soboty a v jeho podaní hymnickej piesni „Kto za pravdu horí“.

Jozef Pupalka, snímka autor

Chlapské slová z Pohorelej

ZO SZPB v spolupráci s OÚ v Pohorelej si pri pamätníku padlých v 1. a 2. sv. vojne uctili pamiatku všetkých padlých spoluobčanov, ale aj všetkých ľudí, ktorí položili svoje životy za slobodu nás všetkých v mierovej Európe.

Po hymne a privítaní hostí, najmä posledného priameho účastníka bojov s fašizmom Františka Tlučáka, oživil pribeh osláv svojimi básňami žiaci ZŠ s MŠ a spevmi krásnych starodávnych bojových piesni mužská spevácka skupina Pohorelskí chlapi.

V prejavoch k udalostiam 2. sv. vojny, prednesenými predsedom ZO SZPB Jánom Lakandom a starostkou Jankou Tkáčikovou, zaznelo, že Slovensko oslobodili vojaci Červenej armády, rumunskej armády a 1. čs. armádneho zboru z ZSSR a nikto iný.

Záver osláv patril besede o udalostiach 2. sv. vojny, spojených s našou obcou.

– JL –

Veniec kladie víťazné družstvo vedomostnej súťaže zo ZŠ ul. Hostínskeho v R. Sobote.

Slová vďaky z vypálenej obce

OblV SZPB Stará Ľubovňa v súčinnosti so starostom obce Šamron Štefanom Petrusom zorganizovali pri príležitosti 72. výročia Dňa víťazstva nad fašizmom pietny akt a odovzdanie pamätnej medaily MO SR III. stupňa predsedovi miestnej ZO SZPB Petrovi Gomoľovi.

Po položení venca k pamätníku, po hymne a prednesení básne Annou Kopčakovou, privítala hostí tajomníčka OblV SZPB v S. Ľubovni Anna Majchrovičová. Medzi nimi aj tajomníka ÚR SZPB Viliama Longauera, prednostu OÚ v S. Ľubovni Petra Sokola, zástupcu starostu Šambrona Štefana Pavlíka a ďalších.

V príhovoroch sa niesli slová vďaky osloboditeľom obce, ktorá je na zozname 105 nacistami vypálených a zničených obcí.

Slávnostnú atmosféru pozdvihol spevácky súbor žien z obce Šambron.

– AM – (Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Príkladom objektivity je primátor

ZO SZPB a mesto Pezinok pripravili 9. mája dôstojné „okresné oslavy“ oslobodenia Slovenska Červenou armádou pri Pamätníku osloboditeľov.

Podujatia sa zúčastnili predstavitelia mesta, ZO SZPB, zástupcovia Zväzu vojakov SR klubu Pezinok a ako už tradične členovia Banického spolku v Pezinku. Vážili sme si prítomnosť a príhovor tajomníka Veľvyslanectva RF, ocenenie patrí aj ZŠ na Bielenisku a ZŠ Jána Kúpeckého, ktorej každý žiak položil k Pamätníku kvietok.

Ako vždy, hodnotný príhovor mal pezinokský primátor Oliver Sol-

ga, v ktorom vecne a reálne spomenul fakty o oslobodení Slovenska, zvýraznil rozhodujúci podiel Sovietskeho zväzu na oslobodení Európy od nemeckých nacistických okupantov a ich fašistických prísluhovačov bývalého slovenského štátu, s dôrazom na dnešnú celospoločenskú situáciu a snahu účelovo prispôbovať a skresľovať dejiny.

K dôstojnému priebehu oslavy prispelo vystúpenie pezinokského

súboru Animatus, ktorý zaspieval krásne a nám starším známe ruské piesne.

Súčasťou oslavy bol aj krátky príhovor predsedu ZO SZPB Dušana Vilima a udelenie medaile Za obetavú prácu pre rozvoj SZPB „Banickemu spolku v Pezinku“, ktorý sa aktívne podieľa na všetkých podujatiach organizovaných mestom a ZO SZPB už od roku 2004.

Ondrej Kuňák

Aby sme sa nemuseli brániť dobytčným predstavám

25. ročník pochodu na Malý Slavín k pomníku sovietskych vojakov padlých pri oslobodzovaní Bratislavy sa jeho organizátorom: Klubu Nového Slova, Klubu bratislavských anti-fašistov pri strane Smer-SD, ObIV SZPB Bratislava a Velvyslanectvu RF na Slovensku vydaril.

Účastníci piety, vrátane štátneho tajomníka MPSVR SR Bratislava Ondruša, veľvyslanca RF na Slovensku Alexeja L. Fedotova a mimoriadne veľkého počtu Bratislavčanov, vrátane mnohých detí, si 13. mája uctili pamiatku červenoarmejcov položením kvetín.

„Porážka nacizmu a fašizmu v 2. sv. vojne je pre nás aj pre svet záväzkom, aby sa ľudstvo už nikdy nemuselo brániť šíleným dobytčným predstavám, akými sa pokúsil o zotročenie národov ich vodca a nositeľ Adolf Hitler. SZPB vedie trvalý boj proti prejavom extrémizmu pohrobkov, ktorí velebia klérofašistický štát

a neustále zľahčujú nebezpečenstvo fašistických názorov, vrátane prekrúcania faktov o rozohľadujúcej úlohe Červenej armády pri historickom víťazstve pred 72 rokmi,“ pripomenul v príhovore tajomník ÚR SZPB Viliam Longauer pri pomníku červenoarmejcov Ivana S. Gorjunova a Nikolaja I. Jefimuškina na Malom Slavíne, ktorí padli 4. apríla 1945 pri oslobodzovaní Bratislavy a sú pochovaní na Malom Slavíne.

Dôstojný priebeh umocnil aj prednes úryvku z básne L. Novomeského – Analýza, zasľúžilou umelkyňou Teréziou Kornošovou-Szabovou.

Text a foto: Denisa Zialová

72. výročie: Vedomostná súťaž a stolnotenisový turnaj

V dňoch 4.–5. 5. 2017 sa pri príležitosti 72. výročia ukončenia 2. sv. vojny konal stolnotenisový turnaj jednotlivcov základných a stredných škôl a vedomostná súťaž z histórie 2. sv. vojny a boja proti fašizmu.

Išlo o 7. ročník regionálneho kola súťaže organizovanej MsÚ Rimavská Sobota, ZO SZPB č. 1 R. Sobota a CVC Relax R. Sobota.

V špeciálnej základnej škole s vyučovacím jazykom maďarským sa súťažilo v štyroch kategóriách, žiaci a žiačky ZŠ

a dorastenci a dorastanky SŠ. Najväčšia účasť bola u žiakov ZŠ – 24, v ostatných troch kategóriách po 8. Účastníci boli vylosení do štvorčlenných skupín, kde najprv hrali systémom každý s každým. Hráči, umiestnení na prvých dvoch miestach, postupovali ďalej. V najpočet-

nejšej skupine pokračovali k.o. systémom, to znamená, kto prehral, vypadol.

***

Do vedomostnej súťaže z histórie 2. svetovej vojny a boja proti fašizmu sa prihlásilo 6 trojčlenných družstiev.

Jednotlivé družstvá prezentovali svoje vedomosti najmä z oblasti nástupu fašizmu k moci, priprav a vypuknutia druhej svetovej vojny, jej dôležitých etáp,

vznik odbojového hnutia, priebeh SNP a dôležité udalosti pri oslobodzovaní našej vlasti i nášho regiónu, odkaz pre dnešok, ako aj najväčšie ohrozenie celosvetového mieru po 2. svetovej vojne, vojnové konflikty po druhej svetovej vojne.

Po vyhlásení výsledkov sa žiaci spolu s organizátormi zúčastnili pietneho aktu kladenia vencov pri príležitosti 72. výročia ukončenia 2. svetovej vojny v Európe.

Víťazi stolnotenisového turnaja:

Žiaci ZŠ: 1. Adam Bašták, ZŠ P.K. Host, R. Sobota.

Žiačky ZŠ: 1. Laura Boháčiková, ZŠ Tisovec.

Dorastenci SŠ: 1. Juraj Janiček, Gymn. I.K. R. Sobota.

Dorastanky SŠ: 1. Biana Drgová, EG Tisovec.

Na Javorine nás nečas nezastavil

Za zvukov smútočného pochodu vencie k pamätníku vojakov 1. čs. armádneho zboru v ZSSR na Javorine položili: delegácia NR SR, vedená predsedom ZSSK Jurajom Blanárom, prvý tajomník Velvyslanectva RF Nikolaj Ryžov, delegácia MO SR, vedená plk. Miroslavom Gardlom, delegácia mesta Žilina, SZPB vedená predsedom Pavlom Sečkárom, delegácie oblastných výborov SZPB zo Žiliny a Martina, ČsOL Ostrava, družobných obcí z ČR a Poľska a občania Stráňav a okolitých obcí.

Turisti KST z Višňového, Stráňav a Strečna hviezdovým výstupom vzdali hold vojakom Červenej armády a 1. čs. az. v ZSSR, ktorí bojovali na Malej Fatre.

Regionálne spomienkové stretnutie na Javorine je už tradičným miestom stretávania sa priateľov a rodín z blízkeho i vzdialeného okolia. Tu pod pamätníkom vzdávajú hold slávy padlým a čtu žijúcim účastníkom 2. sv. vojny. Pozorne si vypočuli príhovory rečníkov. Za SZPB vystúpil P. Sečkář, ktorý upozornil na rast a aktivity fašistického nebezpečenstva a vyzval na spoločné bránenie demokracie v spoločnosti.

Vojenské pochyby zabezpečili vojaci žilinskej posádky a Klub vojenskej histórie Polom.

– JD –

Dargov ma sklamal

Pri príležitosti májového 72. výročia konca druhej svetovej vojny v Európe som po rokoch navštívil pamätník na Dargove. Bol som sklamaný terajším neporiadkom na parkovisku pri pamätníku a tým, ako pustne jeho celý areál.

Doma som si preto zalistoval staré noviny. Vo vtedajšom denníku Slovenský východ som si prečítal, že v utorku 11. augusta 1970 po výstupe na Rysy navštívil prezident ČSSR Ludvík Svoboda so sprievodom práve Dargov. Ten Dargov, ktorý bol postavený na pamiatku padlých sovietskych hrdinov, bojujúcich za naše oslobodenie, a ktorý teraz tak pustne.

Viete, bolo mi do plaču... Aj preto, že Košický samosprávny kraj, ktorý teraz spravuje pamätník na Dargove, sa oň tak lajdácky stará. Sám si tým robí veľkú hanbu aj medzi jeho návštevníkmi!

A. Kaputa

Po stopách osloboditeľov Rožňavy...

Dňa 5. mája 2017 sa v meste Rožňava, v obciach Jovice a v Národnom parku Slovenský kras v lokalite Silická planina – Dievčenská skala realizoval projekt „Po stopách osloboditeľov mesta Rožňavy a okolia v období 2. svetovej vojny“.

Projekt bol určený žiakom ZŠ ôsmeho ročníka a ich učiteľom dejepisu, ktorí v rámci školských osnov budú preberať históriu Slovenska v období SNP a oslobodzovania Červenou armádou. Návštevu pamätných miest v Rožňave a okolí, za účasti ešte žijúcich priamych účastníkov protifašistického odboja a historikov, boli priblížené skutočné udalosti z obdobia rokov 1944 až 1945.

Účastníkov pozdravil predseda ZO SZPB partizána Tótha Rožňava Milan

– MM –

Opätovné odhalenie pamätnej tabule v Luboticiach

V obci Lubotice, ktorá sa nachádza v intraviláne mesta Prešov, bola 10. mája 2017 znovu odhalená pamätná tabuľa ôsmym obetiam – občanom tejto obce, ktorí zahynuli 19. januára 1945 následkom výbuchu nemeckého delostreleckého granátu pri oslobodzovacích bojoch o Prešov a jeho okolie.

Ich mená sú zaznačené na pamätnej tabuľi, ktorá bola po vojne osadená na obecnej „pálečníari“, ktorej zub času odzvonil a došlo aj k zmene vlastníctva pozemku. Preto bola tabuľa určitú dobu uložená v obecnom depozite.

Z iniciatívy ObIV SZPB v Prešove a osobitne ZO SZPB č. 9, ktorej predsedom je Jozef Kravjar, došlo k rokovaniu s obecným zastupiteľstvom a starostom obce Štefanom Krajčím, z čoho vzišla myšlienka osadiť túto pamätnú tabuľu pred budovu obecného úradu v Luboticiach. Pôvodný termín znovu odhalenia pamätnej ta-

bule bol plánovaný na 72. výročie oslobodenia Lubotic – 19. január 2017, ale nepriaznivé poveternostné podmienky to neumožnili. Opätovného odhalenia pamätnej tabule so všetkými poctami sa zúčastnili občania Lubotic na čele so starostom obce, členovia SZPB, vojaci vrtulníkovoho krídla, žiaci miestnej ZŠ, na čele s riaditeľom Ivanom Kostelníkom.

Do vienka obce a ObIV SZPB pribudlo ďalšie pamätné miesto, ktoré nám bude pripomínať ničivé dôsledky 2. svetovej vojny.

Ján Krajčovič, snímka Milan Maras (Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Schôdzovali i oceňovali

Aprílovej členskej schôdze ZO SZPB Košice – Juh sa zúčastnili aj členovia predsedníctva ObIV SZPB v Košiciach Magda Harčariková a Miroslav Liba.

Predseda ZO SZPB Dušan Rybanský oboznámil prítomných so správou o činnosti a informoval o uskutočnených podujatiach. Osobitne pri tom vyzdvihol konsolidáciu našej činnosti a ďalšieho omladzovania členskej základne, ako aj výboru ZO SZPB. V ďalšej časti programu informoval o plánovaných akciách v spolupráci ObIV SZPB Košice a magistrátu Košice a pripomenul aj vlastné akcie.

Oblasťný výbor SZPB v Košiciach vyjadril pri príležitosti významného životného jubilea poďakovanie za dlhoročnú a aktívnu činnosť v SZPB 80-ročnej Zuzane Guľašovej, 75-ročnému Jánovi Andrášikovi, 70-ročnej Marte Gyriovej a 85-ročnému Michalovi Záhorčákovi. Každoročne sa 7. mája, na počesť udelenia erbových listín slobodnému kráľovskému mestu Košice, spojený s udeľovaním Ceny mesta Košice. Ceny primátora mesta Košice a Plakety primátora mesta Košice jednotlivcom a kolektívom za rozvoj mesta Košice v oblasti... získal aj člen výboru našej ZO SZPB Jozef Lipták.

– JL –

Dňa 9. mája sa členovia ZO SZPB zo Žarnovice zúčastnili na ústredných oslavách na Slavíne. Predtým sme navštívili zväzovú muzeálnu expozíciu Za slobodu. Zaujali nás v nej dve fotografie. Jedna zobrazuje poškodený kostol v obci Klak a tiež pôvodný pomník v obci Ostrý Grúň. Nazdávam sa, že táto výstava je mimoriadne vhodná pre školské a iné zájazdy, ak sa vydajú do Bratislavy. Mária Števková, snímka Ivan Kraml

V Sáse naozaj slávnostne

Dňa 14. 5. 2017 sme si v Sáse pripomenuli nielen Deň matiek, ale aj Deň víťazstva nad fašizmom. Poďakovali sme sa matkám za ich starostlivosť, obetavosť a výchovu, ale spomenuli sme si aj na matky, ktoré sa návratu svojich synov a blízkých už nedočkali.

Padli ďaleko od domova. Padli, aby sme my dnes mohli žiť slobodne, aby sme naše deti a vnúčatá mohli vychovávať v pokoji a bez strachu.

Týmito slovami otvorila slávnostné zhromaždenie starostka obce Iveta Hladká. Príhovor k prítomným občanom, deťom a mládeži predniesol aj predseda ZO SZPB v Sáse Dušan Mozola.

Pre miestnu organizáciu SZPB bola táto chvíľa o tú slávnostnejšie, že členské preukazy SZPB si v jej atmosfére prevzali z rúk člena oblastného výboru SZPB vo Zvolene Jána Slosiarika, ktorý vyjadril radosť, že aj v dnešnej dobe sú ľudia, ktorým sú myšlienky slobody a mieru vlastné.

Záver slávnostného programu patrili speváckej skupine Sasianka a deťom z MŠ v Sáse a ZP v Pliešovciach. Ľubica Jergušová, tajomníčka ZO SZPB v Sáse

Oblasťný výbor SZPB z Ružomberka zorganizoval 9. mája autobusový zájazd na Slavín na oslavy 72. výročia Dňa víťazstva nad fašizmom.

Pre účastníkov, prevažne žiakov ZsMs Liptovské Revúce, bola okrem prehliadky hlavného mesta pripravená aj návšteva múzea „Za slobodu“ v priestoroch kancelárie SZPB. Tu si mali možnosť vypočuť informácie a popozerať exponáty pokrokových národných a protifašistických tradícií a o vzniku a práci SZPB. Dušan Šabol

Pár spomienok Anny Bergerovej

– Dňa 1. septembra 1939 sme mali nastúpiť do školy. Lenže v noci sme sa zobudili na hurhaj a na nám neznámy spev.

Viete, čo to boli za piesne? Nemecké. V podstate sme boli (ako prihraničná obec s Poľskom) zvečera na ráno obsadení Nemcami, pretože vypukla vojna.

A viete, ako sa voči nám správali? Tak, akoby boli štyrikrát nadľudia.

Keď leteli ich lietadlá, našinci sa poschovávali do pivníc. Lenže Nemci boli takí drzani, že našich, aj deti, aj babky..., vyťahovali z pivníc na ulicu a sami, veľkí hrdinovia, sa do nich skrývali.

Aj pre toto vznikla voči Nemcom v celej našej dedine veľká nenávisť. Od začiatku sme mali jasno v tom, čo si myslia sami o sebe a za koho nás považujú a ako sa voči nám správajú.

Preto sme tak veľmi čakali na oslobodenie, ktoré príde z Ruska.

* * *

Naša rodina bola nešťastná tým, že môj brat Vasil narukoval akurát ako vojak na to Poľsko. Už na poľskom území povedal: „Ja proti bratom

Poliakom bojovať nebudem!“ No samozrejme, odsúdili ho na trest smrti a odvtedy fungoval v ťažkej ilegalite v Česku.

Nedožil sa víťazstva pretože ho fašisti chytili a umučili.

* * *

Dnes sa bojím, aby, božechráň, nedošlo k tretej svetovej vojne. Mnohí si ani nevieme uvedomiť, akí sme boli šťastní, že sme tých 72 rokov žili v mieri.

Túžbou nás všetkých by malo byť každé ráno po zobudení si želať, aby mier bol zachovaný, Lebo vojna je naozaj strašná.

Zaznamenal V. Mikunda

Anna Bergerová pri bratislavskom mlíniku s bývalým povstaleckým vojakom trnavskej posádky Štefanom Minarovičom a bývalým červenoarmejcom Jánom Chudíkom (vpravo).

Životy na vlásku

V minulom mesiaci sme si pripomenuli prvé transporty židov do Osvienčimu vypravené zo Slovenska. O tom, čo dospeli iného vierovyznania, starci a deti prežívali v období holokaustu v Pezinku a v blízkom okolí, veľmi názorne dokumentovala výstava dokumentov s príbehmi občanov pezinskej židovskej komunity v rokoch 1938–1945 v Mestskom múzeu v Pezinku s názvom **Tí, ktorí zmizli, ktorá trvala do 20. mája.**

Židov ukrývali aj viaceré rodiny v Báhoňi. Z nich dve dostali od izraelského štátu vyznamenanie Spravodlivý medzi národmi. V rodine Ernesta Béma ukrývali dve mladé židovské dievčatá, dcéry obchodníka Maximiliána Kohna z Pezinka, s ktorým sa Ernest poznal od detstva. Obaja sedeli v škole v jednej lavici. Keď nemecká armáda v septembri 1944 vtrhla na Slovensko, opäť začali deportácie Židov. Pretože M. Kohn nenašiel vhodný úkryt pre rodinu, oslovil svojho priateľa E. Béma s prosbou o pomoc pri záchrane aspoň svojich dcér Judity (1928) a Oľgy (1930) pred transportmi. Ernest Bém bez váhania súhlasil a dievčatá prišli do jeho domu. Boli približne v rovnakom veku ako dcéra Hermína.

Rodina Ernesta Béma sa s láskou starala o obe dievčatá,

prezentovala ich ako príbuzné a poskytovala im všetko, čo potrebovali.

Keď Báhoň obsadili Nemci, od majora Wehrmachtu Hornbacha sa dozvedeli o zatýkaní Židov. Susedia začali podozrievať Bémovcov z ukrývania Židov, v dôsledku čoho manželka Magdaléna žila v neustálom strachu. Ernest pochopil, že pre dievčatá musí nájsť iné riešenie. Staršej Judite zaobstaral falošné doklady a naučil ju všetko potrebné o tradíciách kresťanskej viery. S týmito vedomosťami a dokumentmi dievča urýchlene previezli do Piešťan, kde sa prihlásila na pracovnom úrade, ktorý jej našiel zamestnanie pomocníčky v domácnosti u dvoch starších ľudí. Mladšiu Oľgu poslal k známemu roľníkovi do inej dediny. Ten však jeho dôveru sklamal, štrnásťročné dievča zneužíval. O pár dní, čo dievčatá opustili dom

Bémovcov, nemeckí vojaci vykonali domovú prehliadku, samozrejme, bezvýsledne. Rodičia dievčat sa tiež skrývali, no čoskoro ich chytili a deportovali do koncentračného tábora Auschwitz, kde ich zavraždili.

Po oslobodení sa vrátili k rodine Bémovcov, ktorá im navrhla zostať u nich aj naďalej. Ale keď si uvedomili, že rodičia zahynuli, našli pomoc u strýka vo Vrbovom. Potom krátko žili v Bratislave, zapojili sa do sionistického mládežníckeho hnutia, prostredníctvom ktorého obe emigrovali do Izraela. Judita sa vydala, Oľga sa z pobytu u roľníka nikdy nespamätala, psychické následky znášala po celý život, ukončený v ústave pre duševne chorých.

Ernest Bém pomohol aj iným piatim Židom zachrániť sa. Odhaľuje to list jedného zo zachránených, (?) Weinbergera, ktorý mu ďakuje aj v mene štyroch ostatných za to, že im v tiesni podal pomocnú ruku.

Rodina Ernesta Béma dostala vyznamenanie Spravodlivý medzi národmi s diplomom a medailou, ktoré po smrti otca prevzali syn Ctibor a dcéra Hermína (*Pramene: Múzeum židovskej kultúry, Bratislava*).

Milan Bušo, snímka autor

Spomienka vtedy 14-ročného Jána Repku

– Mal som štrnásť rokov, keď prvá časť nemeckých vojsk prišla do našej dediny Bobrov na Orave, spomína Ján Repka. – Práve som tam pásol kravy. Okolo mňa prešla asi čata vojakov.

Nevedel som prečo prišli. Možno preto, lebo asi pred dvomi týždňami boli naši chlapi vyzvaní, aby nastúpili do tanečnej sály istého Nodžáka, odkiaľ ich Nemci vzali. Na vojnu, na prácu...?

Lenže u nás je taký kopec so serpentínami, Preslov sa mu hovorí a tam tie autá, čo ich odvážali, museli spomaliť. No a vtedy z nich chlapi povyskakovali a ušli sa schovať do hôr. Nemci teda prišli do Oravského Podzámku s prázdnyimi korbami.

Front sa u nás zdržal dva mesiace a Nemci za ten čas dedinu kompletne vyrabovali a ľudí kompletne ožobrčili.

Keď prišiel front a keď už pálili kanóny, z poľskej strany Rusi, u nás spoza dediny Nemci, tak mnohé ruské strely dopadli nielen na Nemcov, ale aj do dediny, kde podpálili časť domov.

Zaznamenal – Vmi –

J. Repka a členky 7. ZO SZPB v Bratislave.

Osud ich kruto poznačil

V dňoch 16. a 17. mája 1942 bolo z Bardejova v dobytčích vagónoch odvezených takmer 2500 obyvateľov židovského pôvodu.

Deportovaní boli starci, deti, bezvládni, chorí aj tehotné ženy. Sústreďovanie sa začalo už 15. mája, kedy začali zväzať z okolitých dedín židovských obyvateľov, aby ich deportovali na ich poslednej ceste do nacistických táborov smrti a get na okupovanom poľskom území.

Pri príležitosti 75. výročia deportácie židovských občanov delegácia ObIV SZPB v Bardejove, na čele s predsedom Milanom Gibelom, položila kyticu kvetov a zapálila sviečku v židovskom suburbiu, aby si pripomenula krutý osud židovských obyvateľov Bardejova a okolia.

Leonard Bañas (Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Manželia Magdaléna a Ernest Bémovi.

Rozhovor Halo novin s ruským historikom profesorom S. Morozovom K útoku na ZSSR malo dôjsť už v roku 1935

Stanislav Morozov je doktor historických vied na katedre sociológie a filozofie Kemerovskej štátnej univerzity a pracuje v jej odbočke v Novokuznecku. Jeho doktorská dizertácia mala názov *Poľsko-československé vzťahy v rokoch 1933–1939*.

V januári vydal knihu Varšavské melódie pre Moskvu a Prahu napísanú podľa archívnych dokumentov Hlavného štábu poľského vojska z dvadsiatych a tridsiatych rokov, vrátane originálnych dokumentov poľskej rozviedky a kontrarozviedky z rokov 1933–1939.

Poukazujete aj na poľský zábor Tešínska po Mníchovskej dohode.

– Z týchto dokumentov vyplýva, že v roku 1938 poľské špeciálne služby pripravovali na území Československa diverzantov z poľskej národnostnej menšiny, podporovali ich ilegálnu a diverznú činnosť proti prvej ČSR.

Došlo k výbuchom v školách, prepadané boli poštové úrady. Cieľom bola imitácia akéhosi povstania poľského obyvateľstva, nepokoje, aby potom poľská tlač vo Varšave mohla o tom písať a zveličovať. Následne bolo prezidentovi Benešovi predložené ultimátum, že musí odstúpiť Tešínsko. A Tešín bol vydaný. Sovietski historici o tom nevedeli.

My sme to však vedeli.

– Ale nevedeli ste, že celková atmosféra, celková situácia bola premyslene pripravovaná poľskými špeciálnymi službami proti záujmom Československa.

Vedľa maršala Jozefa Pilsudského pôsobil sovietsky agent, ktorý odovzdával do ZSSR závažné informácie. Práve tie sa teraz našli a vyplýva z nich, že na jeseň 1934 a jar 1935 Poľsko spoločne s fašistickým Nemeckom a Japonskom pripravovali na rok 1935 útok proti Sovietskemu zväzu.

Čo kniha obsahuje?

– Skladá sa z troch častí a príloh. V prvej časti sú dokumenty z osobného archívu Stalina, ktoré dosvedčujú, že do smrti Pilsudského (zomrel 12. 5. 1935) sa úplne vážne pripravoval útok proti ZSSR.

V týchto dokumentoch sú po prvýkrát pomenovaní ľudia do zákulisia. Ukázalo sa, že sú to Angličania: riaditeľ anglickej banky Montagu Collet Norman (v rokoch 1920–1944 guvernér britskej centrálnej banky Bank of England, ktorá sa aktívne podieľala na predaji zlata ulúpeného nacistami v Československu počas nacistickej okupácie – pozn. aut.) a lord Hailsham, predseda snemovne lordov a minister vojny. Boli to ekonomické hybné sily útoku na ZSSR, ktoré sa doposiaľ nikdy neuvádzali.

Objavil som, že na konci decembra 1934 minister zahraničných vecí Poľska Józef Beck pricestoval do Kodane na oficiálne stretnutie. No v dánskej metropole mal aj neoficiálne stretnutie s Montagu Normanom. Norman povedal Beckovi: My s Hitlerom, teda s Nemeckom, dáme vám 500 miliónov zlatých dolárov na útok proti Sovietskemu zväzu. Tretina z tejto sumy patrila Poľsku. Takéto svedectvo predtým neexistovalo.

A prečo k útoku nedošlo?

– Norman povedal poľskému ministrovi Beckovi, že je nevyhnutne nutné, aby sa daného útoku zúčastnilo aj Francúzsko. Lenže na to by Nemecko muselo podpísať s Francúzskom zmluvu. Vtedajší fran-

cúzsky minister zahraničných vecí Pierre Laval bol priaznivo naklonený podpísaniu takej zmluvy s Hitlerom. So všetkými však vybral Stalin, ktorý vymyslel nasledovné, aby útok odvrátil.

Sovietská rozviedka vedela, že tajná poľsko-nemecká dohoda bola podpísaná 25. 2. 1934 (svedčí o tom oficiálna publikácia Dokumenty zahraničnej politiky ZSSR). Zmluva bola uzavretá na príkaz Pilsudského, sériu rozhovorov s predstaviteľmi Nemecka a Japonska viedli ministri zahraničných vecí Beck a náčelník Hlavného štábu poľskej armády Janusz Tadeusz Gasiorowski.

Text tajnej poľsko-nemeckej zmluvy rozviedka previezla do Francúzska a bol uverejnený v provinčných francúzskych novinách Bourbonnský republikán 18. apríla 1935. O dva dni ho na prvej strane uverejnili aj sovietske listy Izvestia a Pravda. V novinách bolo napr. v piatom bode povedané: Dovoliť prechod nemeckých vojsk cez poľské územie. V prvom bode sa jasne deklarovala závislosť poľskej vlády na nemeckej atď. Ak by Japonsko prepadlo Sovietsky zväz z východu a zo západu, Nemecko s Poľskom mohli spôsobiť Sovietskemu zväzu hlboké rany a veľké straty.

Lenže Francúzsko by sa v prípade takejto zmluvy prepadlo v hierarchii európskych mocností na významne nižší stupeň. Preto 2. mája 1935 Francúzsko uzavrelo zmluvu nie s Hitlerom, ale so Sovietskym zväzom a o 14 dní (16. 5. 1935) priletel do Moskvy Edvard Beneš a podpísal v nadväznosti na sovietsko-francúzsku zmluvu o vzájomnej pomoci taktiež obdobnú sovietsko-československú zmluvu.

Spadalo to do obdobia intenzívneho úsilia sovietskej diplomacie s cieľom uzavrieť zmluvu o kolektívnej bezpečnosti v Európe...

– Áno, celé to do seba zapadalo. Bola to sovietsko-francúzska zmluva, ktorá znemožnila útok na Sovietsky zväz v roku 1935!

V nasledujúcich rokoch sovietske vedenie stihlo vybudovať mohutné vojensko-priemyselné komplexy za Uralom, napríklad Kuznecký metalurgický kombinát – do prevádzky bol uvedený tesne pred napadnutím ZSSR v roku 1941. Tento podnik po celú vojnu zásoboval bojujúcu krajinu oceľou na tanky. Podobné kombináty vznikli v Krasnojarsku, Irkutsku...

Ešte pridám jednu pikantnú okolnosť k dátumu zverejnenia zmluvy v sovietskej tlači – stalo sa tak 20. 4. 1935 na Hitlerove narodeniny. Bol to taký Stalinov „darček“. Dodnes ani Poliaci a ani Nemci nevydali oficiálnu protestnú nótu proti uverejneniu ich tajnej zmluvy. No a keďže to neurobili, ukazujú, že to bola jednoznačná pravda.

Čo bolo cieľom chystanej vojnovy osi Berlín – Tokio – Varšava? Likvidácia socialistického zriadenia v ZSSR?

– Spoločenský systém bol druhoradý. Hlavným bolo prírodné bohatstvo na území ZSSR. Tak, ako dnes! Japonsko chcelo Ďaleký východ, Poľsko chcelo Ukrajinu, Hitler by dostal Pobaltsko...

Čo by nasledovalo, keby sa sovietske vedenie nedozvedelo o chystanej vojnovy nemecko-poľsko-japonskej koalícii?

– Hrozba rozpútania vojny už v roku 1935 bola reálna. Ale história nepozná „keby“...

V knihe sú i kópie dokumentov?

– Kniha je založená práve na publikovaní archívnych dokumentov. Ide o dokumenty z archívu Stalina a mnou preložené poľské archívne dokumenty.

Kto bol oný sovietsky agent v blízkosti Pilsudského?

– Poliak, o ktorom sa doposiaľ nevie. Musel sa stykať s generálmi. Ukazuje sa, že Pilsudski mal vo svojom okolí dvoch generálov, ktorým dôveroval. Jeden bol Kazimierz Fabrycy, ktorý stál na čele tajnej poľskej prípravnej skupiny. Na čele nemeckej stál generál (Walter von) Reichenau.

Akú mal Pilsudski motiváciu na uzavretie tohto paktu?

– Mal sen vytvoriť Veľké Poľsko ako odplatu za trojaké delenie Poľska v 18. storočí. Rusko chcel rozdeliť medzi Japonsko, Nemecko a Poľsko.

Lenže Nemecko bolo v roku 1935 ešte slabé na útok.

– Ale Sovietsky zväz bol slabší. Keď sa poľský minister zahraničných vecí Beck stretol s Angličanmi, hovorili mu: Netreba sa ponáhľať na Rusov, tí sa rozpadnú. Beck im na to: My, Poliaci, poznáme Rusov lepšie, ako vy. Útočiť treba hneď. Inak sa vyzbroja a zorganizujú. Potom ich bude ťažšie poraziť, preto treba konať rýchlejšie...

Zdá sa, že vaše závery podporujú tézu, že sovietske vedenie naozaj robilo všetko na oddialenie vstupu ZSSR do druhej svetovej vojny.

– Stalin vedel, že vojna bude tak, ako tak. Tieto dokumenty náhle vrhajú iné svetlo aj na sovietsko-nemeckú zmluvu o neútočení z augusta 1939 a jej dodatkami. Stalinovi išlo o oddialenie vojny.

Máme zdokumentované svedectvo diskusie Stalina a britského ministra Anthony Edena z roku 1935 v Moskve. Britský politik sa pozrel na mapu ZSSR, ktorá visela na stene v Stalinovej pracovni a hovorí: Rusko – to je veľká krajina. Stalin na to: Veľká krajina, mnoho problémov. Eden hovorí: Anglicko je len malý ostrov. Stalin opáčil: Malinký ostrov, ale mnoho od neho záleží. Keby tento malinký ostrov povedal Hitlerovi: nedám ti peniaze, nedám ti železnú rudu, nedám ti zbrane..., tak by bol mier zaistený. Eden na to reagoval mlčaním.

Takto dal Stalin Edenovi skryte najavo, že vedel o pripravovanej vojnovy koalícii.

Toto sa takto naozaj odohralo, je to uverejnené v 18. diele Dokumentov zahraničnej politiky ZSSR.

Možno sa budú meniť učebnice dejín? Kto vie... Poľsko by sa mohlo stať agresorom druhej svetovej vojny a veľa ľudí vie teraz lepšie pochopiť zložitost rusko-poľských vzťahov.

– Nemci už budú navždy agresormi dvoch svetových vojen. Lenže pri Poliakoch je potrebné, aby poznali pravdu. Aby opäť neurobili chybu. V dejinách sa totiž všetko opakuje. Halonoviny.cz, 16. 5. 2017 (krátené)

Viete, že...?

...okrem koncentračných táborov Poliaci zlikvidovali počas 2. svetovej vojny viac Židov ako Nemci?

V relácii „Jakov Kedmi: Európu druhá svetová vojna nič nenaučila“, to tvrdí bývalý šéf izraelskej služby Nativ Jakov Kedmi.

Ďalej odhaľuje aj podstatu francúzskeho hnutia odporu, do ktorého vraj bolo zapojených 150 tisíc ľudí. To bolo zložené z Francúzov, Židov a Španielov. Zahynulo z nich až 75 000. J. Kedmi zdôrazňuje, že samotných Francúzov bola vo francúzskom hnutí odporu menšina, že „väčšina bojovala spolu s nacistami! Celú vojnu“, citujeme ho. Završuje to priam prevratným vyjadrením, že nie Francúzsko malo podpisovať kapituláciu Nemecka, ale Poľsko, ktoré...

Na priloženom videu je tiež zaujímavé ako Jakov Kedmi spochybňuje, resp. komentuje začiatok 2. sv. vojny, že sa začal 1. septembra 1939... Poukazuje na morálku západných spojencov, čo by si mali hlavne uvedomiť tí, ktorí doposiaľ nepochopili, akou špinavou bola zrada Angličanov a Francúzov pri Mníchovskom diktáte. Ten, kto im dodnes verí, je vraj naivný hlupáček umocnený na druhú.

Jakov Kedmi ďalej tvrdí, že poľská armáda mala veľkolepé prípravy na vojnu. Francúzsko malo udrieť zo západu, poľská jazda z východu obsadí Berlín, no Francúzi nenastúpili do boja.

Okrem toho prináša rad myšlienok, ktoré sú len dôkazom, že jeho postoj a postoje dvojtýždenníka Bojovník sú takmer zhodné.

Najdôležitejšiu myšlienku však povie na záver. A síce, že proti Sovietskemu zväzu nezaútočilo Nemecko, ale že proti nemu zaútočila celá Európa. Na hraniciach so ZSSR bolo vraj aj 29 francúzskych divízií!

Poučenie od Jakova na záver: „druhá svetová vojna... Nikto nebojoval proti nacizmu, každý bojoval za seba. „Kým ich neprepadli, všetkým bolo úplne jedno, čo sa deje s ostatnými, čo sa deje so židmi... Poliaci si s Nemcami rozdeľovali Československo... každý si hľadel len to svoje...“

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=Knddk8h1BY>

...v tomto roku sa po celom Rusku zúčastnilo aktivít v podujatiach „Nesmrtelný pluk“ až 7 800 000 ľudí?

Oproti minulému roku je to nárast o vyše 800 000 osôb, pretože v roku 2016 ich bolo „len“ 7 000 000 ľudí.

K aktivitám „nesmrtelného pluku“ sa 9. mája 2017 pripojil aj Slavín, nakoľko na ústredných oslavách moderátorka podujatia na konci oficiálneho programu uviedla, že vďaka polozia aj členovia „Nesmrtelného pluku“.

Pravou však je, že ak by trochu viac rozumela slovenským vojenským dejinám, tak v tomto prípade by nepoužila slovo „pluk“, lebo pre Slovensko by bola typickejšia „nesmrtelná brigáda“.

...podľa stále sa upresňujúcich údajov, k 1. 2. 2017 sa na Slovensku nachádzalo 63 512 hrobov vojakov Červenej armády.

Tento údaj vyriekol dňa 4. 5. 2017 na Slavíne veľvyslanec RF Alexej N. Fedotov počas príhovoru k motorkárom „Noční vlci“ a k prítomným Bratislavčanom.

...pred tisíc rokmi tvorila Európa len 9 % hrubého domáceho produktu sveta a Čína, India... až 72 %?

V polovici 20. storočia sa situácia zmenila. Západ produkoval 54 % a India, Čína... len 16 %. Avšak dnes je situácia už asi opäť nezvratne iná. Západ je dnes opäť slabší. Produkuje 32 % svetového HDP a Čína, India a ešte pár štátov už produkuje 39 % svetového HDP. Pričom podiel Západu sa bude stále znižovať.

Západ už naozaj nevláda diktovať svetu, jednoducho na to nemá!

A. Mikundová, s využitím vojenstv.cz

Jubilanti ZO SZPB sa dožívajú

- **Bratislava 3:** Alžbeta Mehešová 82 rokov.
- **Bratislava 7:** Amália Jakabová 94 a Jela Klimešová 89 rokov.
- **Bratislava 12:** Ing. Ján Mlynek 60 rokov.
- **Bratislava 19:** Jozef Krejčí 85 rokov.
- **Bratislava 29:** Lýdia Salajová 95 a Helena Havranová 85 rokov.
- **Bratislava 39:** Vierka Kusá 96 rokov.
- **Bojnice:** Norbert Šimko 86 rokov.
- **Banská Bystrica – Radvaň:** Ján Promer 80 rokov.
- **Banská Bystrica – gen. I. Gibalu – Fončorda:** Ľubica Halabuková 75 rokov.
- **Brezno 1:** Mgr. Jitka Schusterová 75 a Mgr. Monika Matušíaková 55 rokov.
- **Bernolákovo:** Mariana Navarová 60 rokov.
- **Bardejov 1:** Paulína Marinková 86, Anna Olejárová a Štefan Ondis 75 rokov.
- **Bardejov 2:** RNDr. Imrich Novák 81, Mgr. Anna Petričová 75 a Milka Dupejová 65 rokov.
- **Bardejov 3:** Magdaléna Lukáčová 88, PhDr. Štefan Hlohinec 82 a Ruženka Víteková 80 rokov.
- **Bardejov 4:** Irena Dančíšinová 70 a Milan Pilip 60 rokov.
- **Becherov:** Jozef Pagač 70 rokov.
- **Cinobaňa:** Július Gombala 84 rokov.
- **Čaňa:** Milan Hreháč 65 a Stanislav Michalčo 40 rokov.
- **Dolné Vestenice:** PaedDr. Ľubica Kytková 60 rokov.
- **Dolná Krupá:** Helena Gažová 75 rokov.
- **Dunajská Streda:** Helena Bokorová 81 rokov.
- **Gemerská Poloma:** Ján Bodnár 70 rokov.
- **Giraltovce:** Ľudmila Maťašová a Ján Štefaník 92, Antónia Šaviová 89 rokov.
- **Hrabské:** Mária Glittová 84 rokov.
- **Hnúšťa:** Margita Vaľová 94 rokov.
- **Jasenie:** Ján Gaboň 94 rokov.
- **Kremnica:** Oľga Fialová 81 rokov.
- **Kurov:** Katarína Rojková 88 rokov.
- **Kráľovský Chlmec:** Viera Sotáková 70 rokov.
- **Kalinovo:** Pavel Jánoš 96 a Bc. Róbert Václavík 45 rokov.
- **Kokava n/Rimavicou:** Martin

- Obročník 65 a Božena Pochová 55 rokov.
- **Lučenec 1:** Tatiana Miklečová 75 rokov.
- **Lučenec 2:** Izabela Sabová 89 rokov.
- **Lenartov:** Jozef Chomjak 70 a Dana Chomjaková 45 rokov.
- **Livov:** Jozef Hnatko 60 rokov.
- **Medzibrod:** Vendelína Búdová 90 a Juraj Varga 65 rokov.
- **Nové Mesto n/Váhom:** Ján Zettl 93, Ladislav Tomášek 87, Anna Balkovicová a Ivan Stano 82, Milan Šebeň 75 a Františka Lovičová 65 rokov.
- **Partizánska Ľupča:** Mária Kollárska 93, Gizela Matulová 90, Pavol Brčiek 75 a Mgr. Pavol Murtín 60 rokov.
- **Pezinok:** Marcel Jurech 83 rokov.
- **Prešov pri ZV SR:** Oskar Šalko 82 rokov.
- **Považská Bystrica:** Alois Dubec 88 rokov.
- **Partizánske:** Ladislav Fobel 90, Angela Siakelová 85, Pavel Toth 75, Eva Drábiková a PaedDr. Viliam Handlovič 70, Ing. Ján Podmanický 65 a Ľubomír Beniska 60 rokov.
- **Piešťany:** Vojtech Kočíš 94, Viera Bedrnová 92, Jozefína Chebeňová 89, Helena Selešová 86, Monika Lietavová a Pavol Hložka 81, Božena Grgáčová 80 rokov.
- **Rimavská Sobota – J. Bolfika:** Etela Pavlíková 90 a Marta Kurilová 70 rokov.
- **Senica:** RSDr. Milina Rosová 84 rokov.
- **Strelníky:** Ing. Ivan Kováč 70 rokov.
- **Svit:** Kvetoslava Malenká 70 rokov.
- **Svidník:** Anna Sklenková a Ladislav Krajňák 70, Jozef Škorčík 65 a Helena Šturáková 60 rokov.
- **Slovenské Nové Mesto:** Janka Garanská 87 rokov.
- **Streda n/Bodrogom:** Mgr. Marián Kudrík 60 rokov.
- **Špania Dolina:** Viliam Trnovský 80, Ladislav Schmidt a Ján Fábik 75, Henrich Paško 45 rokov.
- **Trenčín 1:** Ľudovít Puna 88 a Žofia Žilková 65 rokov.
- **Trebišov 2:** Mgr. Rastislav Petrovič 65 rokov.
- **Utekáč:** Martin Obročník 65 rokov.
- **Uderiná:** Mária Špaňhelová 88 rokov.

- **Vráble:** Anna Cibulová 92 a Vladimír Nehéz 75 rokov.
- **Valaská:** Angela Madarová 85, Terezia Kúdelková 80 a Anna Gondová 60 rokov.
- **Vranov n/Topľou 1:** Juraj Jaršínský 75 rokov.
- **Zvolenská Slatina:** Anna Pašková 80 rokov.
- **Zvolen – Zlatý Potok:** Elena Vrtová 81 rokov.
- **Žiar n/Hronom:** Anna Kriváňová 81, Eva Ondříková a Mgr. Soňa Šatanová 70 rokov.
- **Obľv Žilina:** Štefánia Krajčíková 90 rokov.

Jubilantom srdečne blahoželáme.

V uplynulých dňoch sa dožil významného životného jubilea 90 rokov priamy účastník SNP a oslobodzujúcich bojov, vojnový veterán, člen ZO SZPB v Banskej Bystrici-Stred mjr. v. v. Alojz Mikušínek.

Keď som pred pár týždňami robil text malého úryvku o jubilatovi, prezradil mi, že niektoré jeho vyznamenania už vlastní vnúčatá. Preto pripájame foto z čias, keď ich mal na hrudi všetky.

Výbor ZO SZPB a P. Baroš

Verný svojmu presvedčeniu

S vojenskými poctami sme sa 18. mája 2017 rozlúčili s Róbertom Příbylom, partizánom, vojnovým veteránom druhej svetovej vojny, ktorého odbojová činnosť bola postavená na troch základoch: na vlastenectve, na vernosti a na odvahe.

Do ilegálnej práce a aktívneho boja s fašizmom bola zapojená celá rodina Příbylovcov.

Začiatkom roka 1942 vo Vrútkach – Priekope ani nie 18-ročný R. Příbyl sa zapojil do ilegálnej odbojovej činnosti, stal sa členom ilegálnej skupiny pod vedením Ing. (?) Čupíka, sústredenej okolo stavebnej firmy Klimeš z Bratislavy. Pretože mal možnosť cestovať a získavať informácie, stal sa spojkou V. Jeršova (2. čs. partizánska brigáda M. R. Štefánika). Doručoval listy a zásielky pre iné odbojové skupiny v B. Bystrici, Nitre, Bratislave, ba až do Vranova nad Topľou JUDr. I. Daxnerovi. Fotografoval vojenské objekty, mosty a staval bunkre pre utečencov a na vlastnú ochranu.

V druhej polovici roka 1944 sa zúčastnil vyhľadávania a na doprave francúzskych zajatcov, ktorí ušli z nemeckých pracovných táborov z Jarabinej od poľských hraníc do Martina a neskôr do Veličkovej partizánskej brigády v Kantorskej doline. Tam prešiel krátkym vojenským výcvikom a bol zaradený do partizánskej jednotky.

Po vypuknutí Povstania spoločne s bratom Rudolfom sa zúčastnil bojov o Panošinu a Priekopu. S povstaleckou armádou bojoval aj na Čremošnom. Po rozpade povstaleckej armády stratil spojenie, prešiel do ilegality. Domov sa vrátiť nemohol, lebo Nemcami bol odsúdený na trest smrti zastrelením. Ukrýval sa u známych v okolí Vrútok a v horských osadách a kolibách vo Veľkej Fatre. Neskôr v Piešťanoch a Bratislave.

V Bratislavskej nemocnici sa zoznámil s veliteľom žilinskej povstaleckej posádky pplk. Jozefom Dobrovodským, s ktorým pred nebezpečenstvom zatknutia koncom januára 1945 na falošné doklady ušli.

R. Příbyl nadviazal spojenie so Žingorovými partizánmi a oddielom Helena, ktorého sa stal členom. Informáciami a potravinami ich zásobovala jeho matka. Spoločne so Žingorovcami vykonali niekoľko prepádov železničného

mosta pri Turanoch. Bol jedným zo sprievodcov vojakov 1. čs. armádneho zboru v ZSSR pri ich prechode cez Veľkú Fatru. Spoločne so 4. brigádou plk. Mikuláša Markusa vstúpil 11. apríla 1945 do oslobodeného Martina. Dožil sa slobody, no brat Rudolf mu padol v boji proti okupantom 9. septembra 1944.

Po vojne bol Róbert Příbyl členom vyhľadávacej skupiny Nemcov, ktorí sa po vojenskom obsadení Turca dopustili zločinov proti ľudskosti. Podieľal sa na obnove zničenej republiky a štúdiom sa pripravoval na celoživotné povolanie.

Stal sa dlhoročným členom Československého zväzu protifašistických bojovníkov a Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov v martinskej mestskej organizácii a v Žiline.

R. Příbyl po celý život ostal verný odkazu SNP. Chránil svoju partizánsku česť a účasť v boji proti fašizmu. Bol čestný, mimoriadne pracovitý a priateľský, so silným sociálnym cítením. Pokiaľ mu zdravie dovoľovalo, aj na dôchodku sa aktívne zúčastňoval na činnosti SZPB.

Čeť jeho pamiatke

Juraj Drotár, snímka MeÚ Žilina

Róbert Příbyl, pri preberaní vyznamennania MO SR k 70. výročiu oslobodenia.

Navždy sme sa rozlúčili

- **Bardejov 1** s 97-ročnou Annou Holovačovou, 89-ročným Jánom Chomom a 86-ročnou Paulou Marinkovou.
- **Dobšiná** so 73-ročným Maximiliánom Černickým.
- **Giraltovce** s 96-ročným Jánom Mihokom.
- **Kšinná** s 95-ročnou Zuzanou Botkovou.
- **Kysucké Nové Mesto** s 92-ročnou Oľgou Danajovou a 90-ročným Emilom Štefankom.

- **Lenartov** s 50-ročným Andrejom Štibrichom.
- **Rimavská Sobota – J. Bolfika** s 95-ročným Pavlom Moncolom a 86-ročnou Gizelou Belicovou.
- **Žiar n/Hronom** so 77-ročnou Helenou Slávikovou a 70-ročnou Helenou Barancovou.

Čeť ich nehyjúcej pamiatke!

28. snem Združenia miest a obcí Slovenska (ZMOS)

Na sneme, ktorý sa konal v dňoch 17. a 18. mája 2017, v Správe o činnosti zhodnotil posledný rok jej predsedu Michal Sýkora. Zdôraznil, že ZMOS vstupuje do ďalšej etapy. Do obdobia, v ktorom bude naďalej obhajovať a presadzovať oprávnené požiadavky miest a obcí.

„Chcem úprimne poďakovať každému, kto sa venoval našim aktivitám, každému, kto sa podieľal na činnosti

Združenia miest a obcí Slovenska, a tak prispel k výsledkom, vďaka ktorým sa môžeme spokojne pozrieť do

minulosti a odvážne do budúcnosti,“ konštatoval M. Sýkora.

Na sneme vystúpili aj prezident Andrej Kiska, predseda vlády Robert Fico, podpredseda vlády a minister vnútra Robert Kaliňák. Za SZPB vystúpil predseda Pavol Sečkář.

VHM predstavilo nové zbierkové predmety

Tohtoročné celoeurópske podujatie Noc múzeí a galérií prilákalo do expozícií Vojenského historického múzea v Piešťanoch, Svidníku a do Vyhliadkovej veže na Dukle už niekoľko tisíc návštevníkov.

Nad 13. ročníkom podujatia opäť prevzal záštitu minister obrany Peter Gajdoš, ktorý ocenil, že moderná forma prezentácie múzeí je atraktívna najmä pre mladú generáciu. Priestory piešťanského múzea obohatilo aj podzvukové prúdové cvičné

bojové lietadlo L-39 ZA Albatros československej výroby. „Tieto lietadlá prevzalo československé letectvo do svojej výzbroje na prelome rokov 1980 a 1981 a po rozdelení Česko-Slovenskej federatívnej republiky slúžili i na Letisku Piešťany.

Ďalší nový prírastok v múzeu, samohybný mínomet ShM-120 (PRAM), bol zavedený do výzbroje bývalej česko-slovenskej armády v roku 1989 a v rámci jej delenia v roku 1992 prevzala vtedajšia Armáda Slovenskej republiky štyri kusy,“ bližšie ozrejmil riaditeľ VHÚ plukovník Miloslav Čaplovič.

Podľa mosr.sk, 20. 5. 2017 (výňatok)

Zomrel Stalinov vnuk režisér Alexander Burdonskij

Divadelný režisér, národný umelec Ruska a vnuk Josifa Stalina (od najstaršieho syna genpor. letectva Vasilija Stalina) Alexander V. Burdonskij zomrel večer v utorok 23. 5. 2017 v nemocnici po veľmi ťažkej chorobe vo veku nedožitých 76 rokov.

Za obrovskú stratu pre divadlo označila jeho smrť kolegyňa herečka Ľudmila Čursina (Ústredné akademické divadlo Ruskej armády). „Odišiel človek,

ktorý vedel o divadle všetko. Alexander Vasilievič bol skutočným workoholikom. Jeho repetície neboli len jednoduchými profesionálnymi činnosťami, boli aj životným uvažovaním,“ povedala.

Národná umelkyňa ZSSR Elina Bystricka (Hrala Axiňu v Tichom Done – pozn. red.) sa o ňom svojho času zmienila, že Burdonovskij bol človekom unikátneho talentu a železnej vôle.

Podľa ria.ru, 24. 5. 2017

Kyjev: škandál kvôli predstaveniu „Holokaust – kabaret“

Židovská obec Ukrajiny sa rozhorčila rozmiestnením na budove koncertnej sály, ktorá sa nachádza oproti synagoge v centre Kyjeva, pútača na predstavenie s názvom „Holokaust – kabaret“.

Predstavenie „Súd nad Johnom Demjanukom. Holokaust – kabaret“ je vystavané na rovnomennej poviedke kanadského dramaturga Jonathana Garfinkela. Ukrajinskú premiéru malo toto predstavenie 28. 4. 2017. Už predtým ho videli diváci v Nemecku, Kanade i v USA a všade vraj zanechalo protirečivý dojem.

V Kyjeve pútač stiahli a za prípadnú urážku, kto by ním bol dotknutý, sa organizátori ospravedlnili ešte pred predstavením.

„Holokaust – kabaret“ má základ v reálnom súdnom procese s exobčanom USA ukrajinského pôvodu Ivanom (Johnom) Demjanukom, ktorý bol uznaný za vinného zo zločinov spáchaných v niekoľkých nacistických

koncentračných táboroch počas 2. sv. vojny.

Ideou tvorcov predstavenia sa „nanovo prehodnocuje doslova celé XX. storočie s jeho katastrofami, tragédiami, mravnými paradoxmi, s jeho limitmi i všetkým bezpráviem, akého je človek schopný“.

* * *

Pútač s názvom predstavenia bol v Kyjeve vyvesený 24. 4. 2017, čo bol Deň pamiatky na katastrofu i hrdinstvá východoeurópskeho židovstva. Tento deň patrí spomienkam na šesť miliónov židov, zlikvidovaných nacistami počas 2. sv. vojny.

Podľa ria.ru, 25. 4. 2017

Vystúpenie predsedu SZPB Ing. Pavla Sečkářa, PhD. na 28. sneme ZMOS – 17. 5. 2017

V mene 20 000 členov SZPB pozdravujem vaše rokovanie. Pozvanie na váš snem potvrdzuje, že naša dohoda o spolupráci je stále živá, otvorená a vytvára priestor pre ďalšie naplnenie jej obsahu.

Ide predovšetkým o pôsobenie v spoločnosti, o združovanie občanov, ktorí budú presadzovať demokratický a humánný odkaz národno-emancipačného hnutia začatého štúrovcami, aj zásluhou diplomatickou prácou gen. M. R. Štefánika pre vznik ČSR, proces pokračujúci odbojom počas 2. svetovej vojny, za národné oslobodenie a proti fašizmu, ktorý vyvrcholil SNP. Dňa 9. mája sme si pripomenuli porážku fašizmu a nemeckého nacizmu.

Prešli desaťročia. Ľudstvo, vidiace vlastnú priepasť, stalo sa múdrejším i zodpovednejším? Vyrástla už tretia povojnová generácia a tak by sa zdalo, že hrozba znovuzrodenia fašizmu a nacizmu musí prejsť do roviny teórie a mravnej časti svetových dejín.

Čo však vidíme naozaj? Že snahy o rasovú, národnostnú, náboženskú a kto vie akú sociálnu nadvládu, stále žijú a fungujú. Deformujú sa historické fakty.

V Európe sa rodia hnutia a dokonca aj politické strany, ktoré nielen ospravedľujú, ale aj velebia zločiny nacistov a fašistov. Nie je to inak ani na Slovensku.

Zásadne sme proti noseniu symbolov, osadzovaniu búst a pamätných tabúl predstaviteľom slovenského fašistického štátu z r. 1939–1945. Nerokujte s rôznymi skupinami bez potrebnej registrácie.

Obraciam sa na vás, prejavme svoj odpor k novodobým činom extrémizmu. Zúčastníme sa v čo najväčšom počte spomienkových osláv 73. výročia SNP v Banskej Bystrici a ďalších podujatí na miestach bojov a obetí vojny. Ďakujeme Vám za doterajšiu pomoc a podporu.

Prosím, vytvorte podmienky na prácu našim organizáciám!

Dbajme na ochranu a starostlivosť o pomníky, pamätné miesta, pamätné tabule a vojnové hroby. Nezabúdajme ani na zvýšenú starostlivosť o účastníkov vojny a ich rodinných príslušníkov, zvlášť o siroty a vdovy pri zaraďovaní do domovov sociálnych služieb.

Podporte prípravu učiteľov základných škôl, objednáajte knihu pod názvom História II. svetovej vojny od plk. Dr. Dušana Šablaturu, objednáajte náš dvojtýždenník Bojovník a Ročenky odbojárov. Určite to prispeje k väčšej odolnosti našej mládeže voči vplyvu strany Kotleba – ĽS NS.

Vízia ďalšej perspektívy existencie SZPB spočíva najmä v protifašistickom myslení ľudí, ktorí neopúšťajú fundamentálne stavebné kamene duchovnej, morálnej základne SZPB a jeho historický odkaz determinovaný Slovenským národným povstaním.

Pod záštitou podpredsedníčky vlády – ministerky spravodlivosti pani Lucie Žitňanskej, za spolupráce Múzea SNP pripravujeme na jún konferenciu na témy: extrémizmus, neofašizmus a neonacizmus.

Dokážme, že máme na to, aby sme pokračovali v práci a boji, ktorý začali naši predkovia. Oni obstáli v najťažších bojových situáciách. My musíme dokázať, že zvládneme to, čo pred nás postaví čas.

Želám Vášmu rokovaniu úspešný priebeh a dobrý pocit z vydarenej a pochopenej vašej náročnej práce.

Oslávenec, ktorý sa pozeral do očí zradcovi Antekovi

Július Molitoris sa narodil 13. 5. 1927 v Klenovci v rodine horára. Ako 8-ročný stratil otca a tak sa matka Zuzana presťahovala s dvomi synmi k rodičom do Klenovca. Tu Július chodil do základnej školy, na gymnázium v R. Sobote a neskôr v Tisovci. Potom absolvoval filozofickú fakultu na UK v Bratislave (odbor história a slovenská lingvistiká) a časom sa stal redaktorom. Do dôchodku odišiel z vydavateľstva Obzor. Potom, už ako dôchodca, pracoval v redakcii Gemerské zvesti.

Ako študent prvého ročníka gymnázia v R. Sobote v roku 1938 zažil dôsledky Viedenskej arbitráže na vlastnej koži. Urážky a dokonca fyzické napádanie

zo strany Maďarov zažil v škole i na verejnosti. Trvalo to do čias kým sa ich gymnázium nepresťahovalo do Tisovca, kde štúdium dokončil v roku 1944, zmaturoval až po vojne.

Ako ďalší jeho vrstovníci, i on sa v časoch SNP prihlásil do armády. Z mladých študentov bol v Hnúšti sformovaný študentský oddiel, ktorý bol nasadený na obranné boje pri Rimavskej Bani.

Po obsadení Hnúšte a Tisovca sa študenti zapojili do ilegálneho odboja. J. Molitoris bol zaradený do partizánskeho oddielu Mastek partizánskej brigády Jánošík, ktorému velil Samuel Hrivnák.

Vzhľadom na to, že bol nepl-

noletý, spolu s rovesníkmi bol zaradený do strážneho oddielu.

Julius sa slobody dožil, no jeho kamaráti nie. Michal Paľo padol počas prieskumu pri

Kraskove, Paľka Takáča zas Nemci chytili pri Čiernom Balogu a obesili ho.

Na Silvestra 1944 Nemci nariadili, že všetci chlapi sa musia dostaviť do kultúrneho domu v Klenovci a ženy do kostola. Zradný agent Nemcov menom Antek, ktorý sa votrel medzi partizánov, potom ukazoval na ilegálnych odbojárov, z ktorých Nemci 38 odviekli do koncentračných táborov. Nikto z nich sa nevrátil.

V roku 1974 J. Molitoris vstúpil do SZPB. Po celé toto obdobie patrí k aktívnym členom. V súčasnosti je členom predsedníctva OblV SZPB v R. Sobote a členom oblastnej HDK.

Július Molitoris vydal v roku

2012 publikáciu Ochoťnícke divadlo v Klenovci a v roku 2014 publikáciu Demokratický prevrat 1989 v Klenovci. Osobne sa podieľal na príprave stálej expozície o protifašistickom odboji na Gemeri v múzeu v R. Sobote i na príprave konferencie k jubileu Juliusa Bolfika. Napriek krásnemu veku vydáva propagačné materiály k výročiam SNP. Je autorom návrhu informačných tabúl osadených na cestách od Čierneho Potoka po Tisovec „Cesta SNP Gemerom – Malohontom“.

K 90-ročnému jubileu oslávencovi blahoželáme a želáme mu pevné zdravie.

Jozef Pupala

Vedci: Kliatie robí človeka silnejším

Športovci, „nabíjajúci sa“ pred súťažou hrešením, sa naozaj stávajú silnejšími, vyhlásili britskí lekári počas stretnutia Psychologického spoločenstva v Británii v Breytone.

„Naše minulé výskumy dokázali, že nadávajúci ľudia ľahšie znášajú bolesť, ako tí, ktorí mlčky trpia. Dôvodom môže byť, že nadávajúci človek stimuluje sympatický nervový systém, tú jeho časť, ktorá mobilizuje telo a núti srdce biť v nebezpečnej situácii silnejšie. Ak je to tak, potom sa kľajúci ľudia musia stať silnejšími, čo sme si aj overili,“ hovorí Richard Stephens z Kieleckej univerzity (Nemecko).

Stephens s kolegami vybrali tridsať dobrovoľníkov, z ktorých každý musel absolvovať jeden z typických testov na silu alebo výdrž – šliapal do pedálov

na tréningu do úplného vysilenia alebo stlačal expander. Polovica účastníkov bola požiadaná, aby si pred testom poriadne ponadávali.

Vedci počas cvičenia sledovali srdečný rytmus a ďalšie prejavy fyziologickej aktivity, ktoré boli spojené s činnosťou sympatického nervového systému a ktoré, ako výskumníci predpokladali, mohli prinútiť dobrovoľníkov byť silnejšími.

Ukázalo sa, že kliatie naozaj

dosiahlo väčšiu silu – dokázalo vydať o 10 % viac energie na tréningu a o 20 % pri expanderi.

Keď si vedci porovnali tieto výsledky s údajmi meraní, prišlo prekvapenie. Ukázalo sa, že „nabíjanie sa“ kliatím a fyziologická reakcia na nebezpečenstvo nemali spolu nič spoločné.

Prejavovalo sa to v tom, že frekvencia tlkotu srdca, variácie v pulze, arteriálny tlak a elektrické schopnosti kože sa u nadávajúcich i nenadávajúcich športovcov nijako nelíšili.

Takže dôvod toho, prečo kliatie mobilizuje človeka a mení ho na odolnejšieho, zostáva zatiaľ záhadou. Stephens žartuje, že „zatiaľ ešte nie celkom chápeme silu jaderných výrazov“. – adm –

ZRNKÁ HUMORU

Kúpila som si himalájsku soľ. Na obale sa uvádza, že vznikla prírodnými procesmi, hlboko v zemi pred 250 miliónmi rokov.

Tiež je napísané, že sa má spotrebovať do konca júna 2017.

Zrejme ju vyťažili tesne pred koncom povolennej konzumácie.

* * *

Sex je ako vzduch. Nie je dôležitý dovtedy, pokiaľ sa nám už nedostáva.

Perličky z cestovných kancelárií

Klient: – Dobrý deň, prosím, môžete mi e-mailom poslať ponuku pobytov pri mori?

Podmienkou je ubytovanie priamo na pláži s all inclusive a izba s výhľadom na Eiffelovu vežu.

Operátor: – Veľmi radi vám pošleme aktuálnu ponuku all inclusive zájazdov v hoteloch priamo na pláži. Bohužiaľ vyhlídku na Eiffelovu vežu nemôžeme zabezpečiť, pretože sa nachádza 200 kilometrov od najbližšieho pobrežia.

Klient: – V tom prípade sa obrátim na konkurenčnú cestovnú kanceláriu. Moja známa bola takto ubytovaná vlani a bola veľmi spokojná.

* * *

– Mali sme zaplatené letiskové taxi, ale z letiska na hotel

nás viezli autobusom rovnako ako ostatných klientov.

* * *

Stážnosť na dovolenku v Grécku: – Jedlo v hoteli bolo veľmi grécke. Nechutilo nám. Prestali sme preto využívať polpenziu a chodili sme do miestneho fast foodu. V prílohe posielame účtenky a žiadame o ich preplatenie.

* * *

Klient: – Dobrý deň, radi by sme využili zľavu na dieťa. Zloženie osôb bude: dvaja dospeli a jedno dieťa.

Operátor: – Samozrejme, a ako staré je vaše dieťa?

Klient: – Má 24 rokov.

pomôcky: NUT, AKNES, KONDEL	veľký počet	kolektív	autor výroku: SOKRATES	zápasia	značka abvoľtu	nijaká vec	staršia značka bicyklov	odseklo	osobné zámeno	vidina	natihli na nohy obuv	podnik na prechodné ubytovanie
1100 rímskymi číslicami			odnes						úžitok			
			nekonaj									
1. časť tajničky									obloha			
									tlapa			
oblep					štikútal				orech, po anglicky			
					pôžitky				dóm, meno Kornélie			
niečo strašidelné						muž. meno starší český staviteľ kostolov				EČVLevoče		
										okrasná čerešňa		
okraj (zried.)							usmrtil obesením					
							nervové zakončenie					
	detská hračka na povrázku	bizón, po česky čierne drevo						vedecký názov krídla			umelecky podaná úvaha	poučenie
								synovia, po anglicky				
existuje			sídlo v Nórsku					anglická plošná miera				
			kráča					bujak				
otič				odpracuj					zámorská veľmoc			
				rozum					citoslovce vrčania			
2. časť tajničky												
stal sa nemým							blízko pri krají					

Správne vylúštenie tajničky z č. 9 znie: *Dokiaľ žijeme učme sa žiť.* Knihu posielame Jane Kováčovej do Žiliny.

Vylúštenie tajničky posielajte na adresu: Redakcia Bojovník, Štúrova 8, 815 72 Bratislava, alebo na e-mail: bojovník@szb.sk.

HISTORICKÝ KALENDÁR

20. máj 1938 – Ako reakcia na zhoršenú situáciu bol do zbrane povolaný prvý ročník záloh čs. brannej moci.

20. máj 1940 – Do koncentračného tábora Auschwitz prišli prví väzni.

21. máj 1940 – Nemecké vojská dorazili k Lamanšskému prielivu. Za 11 dní invázie urazili takmer 400 km.

22. mája 1939 – Hitler a Mussolini podpisujú tzv. ocelový pakt o 10-ročnej politickej a vojenskej aliancii.

22. máj 1942 – Začala platiť vyhláška, že židia z bratislavského okresu sa musia vystáňovať do Sv. Jura a z piešťanského okresu do Vrbového.

23. máj 1939 – Hitler opodstatňuje operáciu Weiss. Otázka vraj nestojí o zľutovaní sa nad Poľskom, ale len o útoku pri prvej vhodnej príležitosti.

23. máj 1939 – ZSSR žiada v Spoločnosti národov odsúdenie agresie nacistického Nemecka proti ČSR a nasadenie sankcií voči agresorovi.

23. máj 1942 – Slovenský snem odobruje deportácie Židov z územia Slovenska zákonom č. 68/1942. Tie sa však začali už 26. marca 1942 do Osvienčimu a Majdaneku. Vojnový štát platil za každého 500 rišských mariek.

27. máj 1942 – Slovák Jozef Gabčík a Čech Jan Kubiš uskutočňujú atentát na R. Heydricha (na následky zranení zomrel 4. júna). V protektoráte je nastolené stanné právo. 18. júna sú parašutisti z operácie Antropoid zlikvidovaní.

28. máj 1940 – Nemecko stratilo nórsky Narvik. Prvé víťazstvo spojencov vo vojne.

28. máj až 4. jún 1940 – Evakuácia britských (224 585 vojakov) a francúzskych jednotiek od Dunkerque. Lenže to, čo sa vrátilo do V. Británie sa nedalo nazvať armádou. Všetka ťažká technika a výzbroj, automobily, tanky i delostrelectvo – bola v oblasti Dunkerque buď zničená alebo padla do rúk Nemcom.

28. máj 1941 – Francúzska vláda vo Vichy uzavrela s nemeckou vládou tzv. „májové protokoly“, ktoré dávali nemeckému vrchnému veleniu právo používať francúzske vojenské zásoby pre iracké povstalecké oddiely a letecké základne v Sýrii pre nemecké a talianske lietadlá, ako aj francúzske letisko v Halabe v severnej Sýrii.

28. máj 1943 – V Martine uzavreli čs.-sovietsku dohodu o materiálnom zabezpečení československej brigády z prostriedkov Sovietskeho zväzu.

29. máj až 2. jún 1940 – Vo vzdušných súbojoch bolo zostrelených 603 nemeckých a 130 britských lietadiel.

29. máj 1944 – V Bratislave sa konala schôdzka ilegálnej SNR, na ktorej sa hovorilo o príprave vojenského vystúpenia proti bábkovej vláde a fašistickému Nemecku a o vyslaní delegácie do Moskvy.

30. máj 1938 – V direktíve Fall Grün (prípád zelená) Hitler vyhlásil: „Mojím pevným rozhodnutím je zničenie Československa vojenskou akciou v najbližšej budúcnosti“. Podľa náčelníka štábu hlavného velenia Wehrmachtu W. Keitela, splnenie tejto direktívy malo byť „zrealizované najneskôr 1. októbra 1938“.

30. máj 1942 – 1000 britských bombardérov bombarduje Kolín nad Rýnom, boj sa tak po prvý raz za 2. svetovú vojnu prenáša na nemecké územie.

30. máj 1942 – V hlavnom stane sovietskeho vrchného velenia bol vytvorený ústredný štáb partizánskeho hnutia, ktorý priamo velil partizánskym jednotkám v tyle nepriateľa. Ukrajinský štáb partizánskeho hnutia bol vytvorený 20. júna 1942.

30. máj 1942 – V Anglicku bolo sformované čs. stíhacie krídlo, zložené z príslušníkov čs. perutí 310. a 312. RAF a britskej 154. stíhacej perute RAF.

30. máj 1944 – Ľudový komisár obrany ZSSR vydal povolenie sformovať čs. letecký stíhací pluk v ZSSR.

30. máj 2014 – V spolupráci s Kultúrnym a vzdelávacím strediskom vo Valašských Klobúkoch bolo na Jankovom vŕšku otvorené Múzeum Partizánskej brigády Jana Žižku.

1. jún 1940 – Podpis čs.-francúzskej dohody o zriadení samostatného čs. letectva vo Francúzsku.

1. jún 1944 – Vznik 1. čs. stíhacieho leteckého pluku v ZSSR (32 lietadiel).

V meste Sadagura na juhozápade Ukrajiny sa utvorila 3. čs. samostatná brigáda v ZSSR.

2. jún 1940 – V skupine armád „A“ Adolf Hitler vyhlásil, že po francúzskej kampani a očakávanej „rozumnej mierovej dohode“ Nemecko nakoniec získa „slobodu konania“ na svoju „veľkú a skutočnú úlohu, zrážku s bolševizmom“.

3. jún až 6. jún 1942 – Bitka pri Midway – obrat vo vojne v prospech USA. USA potopili 3 zo 4 nasadených japonských lietadlových lodí.

5. jún 1942 – Partizánska skupina v Malých Karpatoch bola premenovaná na partizánsku skupinu Janka Kráľa.